

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav pedagogiky a sociálních studií

Bakalářská práce

Lucie Neumannová

Sociální sítě ve vzdělávání

Olomouc 2018

vedoucí práce: PhDr. René Szotkowski, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Sociální sítě ve vzdělávání zpracovala samostatně na základě studia dostupné literatury a pramenů, které jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Olomouci dne 12. dubna 2018

.....

Lucie Neumannová

Poděkování

Děkuji PhDr. Renému Szotkowskému, Ph.D. za odborné vedení, pomoc a cenné rady při zpracování bakalářské práce. Dále děkuji ředitelům základních škol, kteří mi umožnili realizovat výzkumné šetření na jejich školách.

OBSAH

OBSAH	4
ÚVOD	5
I. TEORETICKÁ ČÁST	7
1 SOCIÁLNÍ SÍŤ	8
1.1 Definice sociální sítě	8
1.2 Historie sociálních sítí	9
1.3 Klasifikace sociálních sítí	10
1.4 Základní znaky sociálních sítí	12
1.5 Web 2.0	12
2 SOCIÁLNÍ SÍŤE A JEJICH VYUŽITÍ VE VZDĚLÁVÁNÍ	16
2.1 Zahraniční sociální sítě	16
2.2 České sociální sítě	21
3 SOCIÁLNÍ SÍŤE URČENÉ PRO VZDĚLÁVÁNÍ	24
3.1 Systémy pro řízení výuky	24
3.2 Sociální sítě určené pro vzdělávání	29
3.2.2 Porovnání sociálních sítí iTřída, Edmodo a Schoology	32
II. PRAKTICKÁ ČÁST	34
4 ZHODNOCENÍ AKTUÁLNÍHO STAVU	35
5 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ	38
5.1 Cíle a problémy výzkumného šetření	38
5.2 Výběr vzorku do výzkumného šetření	38
5.3 Metoda výzkumného šetření	39
6 VÝSLEDKY VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ	41
7 DISKUZE A ZHODNOCENÍ VYBRANÝCH VÝSLEDKŮ	60
ZÁVĚR	62
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ	64
SEZNAM ZKRATEK	70
SEZNAM TABULEK A GRAFŮ	71
SEZNAM OBRÁZKŮ	73
SEZNAM PŘÍLOH	74

ÚVOD

Bakalářská práce je zaměřená na sociální sítě a jejich využití ve vzdělávání. Nástupem sociálních sítí se výrazně změnil život lidí, jelikož začaly výrazně zasahovat do jejich každodenního života a ovlivňovat jejich chování a jednání. Zejména mladá generace tráví na sociálních sítích i několik hodin denně. Tím může docházet až k závislosti na jejich používání. Naopak lze říci, že sociální sítě jsou v dnešní době pro nás nezbytné. Díky nim se komunikace posunula na úplně jinou úroveň, než na jakou jsme byli zvyklí. Prostřednictvím nich lze snadněji komunikovat s přáteli a získávat nové informace.

Dané téma jsem si zvolila z několika důvodů. Prvním z nich je, že já sama mám účet na několika sociálních sítích a chtěla jsem se o nich dozvědět více. Dalším důvodem je fakt, že sociální sítě jsou v dnešní době velmi aktuálním tématem. Slyšíme o nich všude kolem nás a těžko bychom hledali člověka, který nemá vytvořený účet alespoň na některé z nich. Většina lidí, zejména těch mladších, si nedokáže život bez sociálních sítí představit, a to například i z důvodu, že plní mnoho funkcí. Ať už jde o hledání nových přátel, komunikace s těmi stávajícími nebo sdílení dokumentů.

Hlavním cílem bakalářské práce je popsat a vymezit sociální sítě a následně zjistit, zda vybraní žáci 8. a 9. tříd základních škol v Šumperku využívají sociální sítě ve vzdělávání. Kromě hlavního cíle jsou stanoveny také dílčí cíle. Jedním z dílčích cílů je zjistit, zda některý z učitelů využívá sociální sítě ve svých hodinách. Dalším cílem je zjistit, zda žáci znají či využívají sociální sítě určené výhradně ke vzdělávání a jaké výhody a nevýhody žáci v jejich využívání spatřují.

Bakalářská práce je rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou. Samotná teoretická část je rozdělena do tří kapitol. První kapitola se zabývá obecnou charakteristikou sociálních sítí, jejich definicí, historií, klasifikací a základními znaky, které obsahují všechny sociální sítě. První část teoretické práce uzavírá podkapitola s názvem web 2.0, který je se sociálními sítěmi úzce spjat. V druhé kapitole jsou představeny nejpoužívanější sociální sítě. První část je věnována zahraničním sociálním sítím a jejich možnostem využití ve vzdělávání. Ve druhé části jsou zmíněny tři české sociální sítě. Třetí kapitola je zaměřena na sociální sítě, které jsou primárně určeny pro vzdělávání a podporu výuky. Její součástí jsou také systémy pro řízení výuky. Tato kapitola také definuje pojem e-learning, LMS a podrobněji se věnuje systému Moodle. V poslední podkapitole jsou uvedeny rozdíly mezi jednotlivými sociálními sítěmi určenými výhradně pro vzdělávání a tyto rozdíly jsou následně shrnuty v přehledné tabulce.

Praktická část bakalářské práce je rozdělena do čtyř kapitol, pod čísla 4 až 7. První kapitola praktické části popisuje zhodnocení aktuálního stavu zkoumané problematiky. Jsou zde popsána již realizovaná výzkumná šetření. Pátá kapitola se zabývá charakteristikou výzkumného šetření a je rozdělena do tří podkapitol. V první podkapitole jsou definovány cíle výzkumného šetření a deskriptivní výzkumné problémy. Následuje podkapitola, ve které je specifikován výběr vzorku do výzkumného šetření. Ve třetí podkapitole je popsána metoda výzkumného šetření. Šestá kapitola popisuje získaná data z realizovaného výzkumného šetření. Poslední, sedmá kapitola se věnuje závěrečné diskuzi výsledků získaných z mého výzkumného šetření v porovnání s výsledky jiných výzkumů.

I. TEORETICKÁ ČÁST

V teoretické části práce budou zpracovány základní teoretické výstupy. Jak jsem již naznačila v úvodu, teoretická část se skládá ze tří kapitol, kdy každá z nich obsahuje několik podkapitol. První kapitola se zabývá obecně tím, co je to sociální síť. Seznámíme se s pojmem sociální síť a také s vývojem a historií některých sociálních sítí. Dále se zaměříme na klasifikaci sociálních sítí, které lze rozdělit podle různých hledisek. Uvedeny budou také základní znaky sociálních sítí, které lze spatřit u všech sociálních sítích, kterými se budeme podrobněji zabývat v dalších kapitolách. V poslední podkapitole se budeme věnovat webu 2.0, který je se sociálními sítěmi úzce spjat. Druhá kapitola bude věnována již konkrétním sociálním sítím. V první části se budu věnovat třem zahraničním sociálním sítím a jejich možnostmi využití ve vzdělávání. V druhé části se krátce zaměřím na tři české sociální sítě. V poslední kapitole se budeme věnovat sociálním sítím určeným výhradně pro vzdělávání a systémům pro řízení výuky, které mají se sociálními sítěmi mnoho společného. Nejvíce se zaměřím na českou sociální síť a poté krátce zmíním dvě zahraniční. V poslední podkapitole uvedeme rozdíly mezi jednotlivými sociálními sítěmi určenými pro vzdělávání a tyto rozdíly budou následně shrnuty v přehledné tabulce.

1 SOCIÁLNÍ SÍŤ

Sociální sítě jsou fenoménem dnešní doby, a proto jim musíme přikládat velký význam. Díky snadné dostupnosti a všude přítomné možnosti připojení se k internetu má účet na některé z nich zřízen skoro každý z nás. Jak se dozvíme v následujících kapitolách, sociální sítě nám umožňují rychlé navázání kontaktu, usnadňují komunikaci a pro většinu lidí jsou snadno dostupné. Jejich prostřednictvím člověk komunikuje se svými přáteli, sdílí s nimi důležité životní události a také získává nové informace.

Podle Pavlíčka dochází v sociální síti ke vzájemnému obohacování a ovlivňování skupiny. Tvrdí, že jedinec se již od narození stává členem některé sociální skupiny a tato skupinová příslušnost jej provází po celý život, kdy ovlivňuje jeho chování city a myšlení. Zpravidla bývá člověk členem více skupin současně a v každé se chová a komunikuje jiným způsobem. (Pavlíček, 2010, s. 126)

1.1 Definice sociální sítě

Termín sociální síť má mnoho významů a definuje ji hned několik autorů. Ještě před samotným vznikem internetu, pojem sociální síť definoval sociolog J. A. Barnes v roce 1954. Podle něj tento termín sloužil k popsání sociálních struktur, které jsou propojeny pomocí přátelství, společných zájmů, náboženství či jiných atributů. (Pavlíček, 2007, s. 94)

Také sociologie definuje sociální, a to jako „*propojenou skupinu lidí, kteří se vzájemně ovlivňují, přičemž mohou, ale nemusí být příbuzní. Ve většině případů se tvoří na základě společných zájmů nebo i z jiných důvodů, jako např. ekonomických, politických či kulturních.*“ (Pavlíček, 2010, s. 125)

Definicí se také hlouběji zabývají autorky Danah M. Boyd a Nicole B. Ellison. V jejich odborném článku Social Network Sites: Definition, History and Scholarship vymezují sociální síť jako: „*Webovou službu, která jejich uživatelům umožňuje vytvářet si uvnitř tohoto systému veřejný či zpola veřejný profil. Zároveň si vytvářet a členit seznam svých přátel, se kterými sdílí určité informace, sledovat a procházet seznamy přátel svých přátel, kteří jsou v systému také registrováni.*“ (Boyd a Ellison, 2007)

1.2 Historie sociálních sítí

V této části bakalářské práce se zaměřím na důležité momenty, které vedly ke vzniku sociálních sítí, které jsou využívány jak ke komunikaci mezi lidmi, tak ve výchovně vzdělávacím procesu, jako nástroj ke sdílení dokumentů a předávání informací.

Historie sociálních sítí

Prvním důležitým mezníkem je vytvoření jednoho z nejstarších síťových komunikačních systémů. Jedná se o systém Usenet. S jeho návrhem přišli 2 studenti, Tom Truscott a Jim Ellis v roce 1979. Realizován byl o rok později. Usenet je systém diskusních skupin nebo také fór, do kterých uživatelé posílají své názory a myšlenky prostřednictvím veřejných příspěvků. Diskuse v jednotlivých skupinách se dělí na vlákna a příspěvky jsou na serveru ukládány chronologicky. (Boyd a Ellison, 2007)

V roce 1955 Randy Conrad vytvořil první internetovou sociální síť s názvem Classmates.com. Již tehdy byla podobná současným sociálním sítím. Sloužila zejména k vyhledávání bývalých spolužáků nebo studentů, kteří navštěvovali stejnou školu. (Boyd a Ellison, 2007). Lze říci, že jde o sociální síť podobnou českým Spolužákům, kterými se budu zabývat ve 2. kapitole.

Jako první online sociální síť uvádí Danah M. Boyd a Nicole B. Ellison web SixDegrees.com, který byl založen v roce 1997. Jejím uživatelům umožnila vytvářet seznamy přátel, které byly veřejně přístupné ostatním uživatelům. Ti mohli odesílat a přijímat zprávy od ostatních osob. Jednotlivé prvky této sociální sítě existovaly již dříve, ale SixDegrees.com byl první, který propojil všechny funkce. Přestože měla síť více než milion registrovaných uživatelů, musela v roce 2001 kvůli finančním problémům skončit. Její zakladatel Andrew Weinreich označil za důvod neúspěchu, že „*SixDegrees zkrátka předběhla svou dobu*“. (Boyd a Ellison, 2007)

V následujících letech začaly vznikat další sociální sítě, které kombinovaly prvky sociálních sítí na bázi sounáležitosti s etnickou menšinou. Jedná se o sociální síť AsianAvenue, která je zaměřena na asijskou americkou komunitu, BlackPlanetm která je určena pro Afroameričany a v neposlední řadě MiGente, která je určena pro hispánskou komunitu.

Kromě sociálních sítí zaměřených na komunikaci a vyhledávání přátel, vznikaly také profesní sociální sítě, které sloužily k navazování kontaktů s lidmi z různých profesních oborů. V roce 2001 byla založena stránka Ryze.com, která byla první sociální sítí určenou pro podnikatele a byznysmeny. Dá se říci, že byla předchůdcem sítě LindekIn. (Pavlíček, 2010,

s. 133). Jako další vznikaly sociální sítě, na kterých bylo možné sdílení obsahu, a to např. YouTube či Flickr. (Boyd a Ellison, 2007)

V roce 2004 byla založena dosud nejúspěšnější sociální síť, a to Facebook.com. V průběhu let pak vznikaly další, dnes velmi populární sociální sítě, a to např. Twitter, již zmíněný LindeIn, Google+ nebo Instagram. Sociální sítě Facebook a Twitter se budou více věnovat ve 2. kapitole.

Sociální sítě, které se využívají primárně ke vzdělávacím účelům, jako je Edmodo nebo Schoology, vznikly mezi lety 2008-2009.

1.3 Klasifikace sociálních sítí

Existuje několik dělení sociálních sítí. Já se v následující podkapitole v krátkosti zaměřím na tři z nich. Jako první zmíním základní dělení sociálních sítí, poté bude navazovat krátké dělení sítí dle účelu komunikace a jako poslední, dělení sítí dle otevřenosti.

Základní dělení sociálních sítí

Základní dělení sociálních sítí je na sítě založené na profilu, na obsahu, sítě typu White label, sociální vyhledávače, virtuální světy, mobilní sociální sítě a microblogovací sociální sítě.

Sociální sítě založené na profilu, jsou založené zejména na informacích o jednotlivých uživateli. Každý uživatel má vytvořený svůj profil, který obsahuje osobní informace, fotografie a seznam přátel, se kterými komunikuje a sdílí obsah. Typickým příkladem je Facebook, MySpace nebo Lide.cz.

Sociální sítě založené na obsahu jsou zaměřeny především na vkládání určitého obsahu. Uživatelé zde také mají vytvořený svůj profil, na který vkládají obsah. Typické je vkládání fotografií, videí nebo hudby. Do této skupiny patří sítě jako Instagram, YouTube nebo Flickr.

White Label sociální sítě, někdy nazývané také DIY, umožňují uživateli vytvořit si svojí vlastní sociální síť, například pomocí platformy Ning, PeopleAgregator nebo Socialgo.

Dalším typem sociálních sítí jsou tzv. virtuální světy, známé také pod zkratkou MUVE. Každý uživatel vystupuje ve virtuálním světě jako avatar. Tito avataři mohou mezi sebou komunikovat. Seznamy přátel bývají obvykle soukromé a nemohou být veřejně sdíleny nebo

zobrazovány. Virtuální světy se většinou používají ve hrách. Typickým příkladem jsou stránky Second Life nebo World of Warcraft.

Mobilní sociální sítě umožňují svým uživatelům komunikovat s přáteli a využívat služeb prostřednictvím mobilních telefonů. Typickým příkladem je Twitter, Facebook či My Space. Neméně známý je také portál MYUBO, který umožňuje uživatelům sdílet a prohlížet videa i na mobilních telefonech.

Microblogovací sociální sítě umožňují uživatelům psát krátké a stručné zprávy nebo poznámky. Ty poté mohou publikovat veřejně nebo jen vybrané skupině uživatelů. Asi nejrozšířenější microblogovací sítí je Twitter.

Sociální vyhledávače slouží k vyhledávání dat ze sociálních sítí. Výhodou je, že uživatel nemusí hledat informace v každé sociální síti zvlášť, ale může využít některý z vyhledávačů. Nejznámějšími jsou Wink nebo Spokeo. (Childnet International, 2015)

Dělení sociálních sítí dle účelu

Dle Halíkové, lze sociální sítě rozdělit podle jejich účelu komunikace a to do 4 kategorií:

- profesní sítě,
- online seznamky,
- online komunity,
- absolventské sítě.

Profesní sítě slouží především k navazování obchodních vztahů, k podpoře pracovní kariéry a vytváření pracovních kontaktů. Největší profesní sítí na světě je LinkedIn, méně známá je potom profesní síť Xing. Online seznamky slouží zejména k seznamování a navazování nových vztahů přes internet. Nejznámější jsou Match.com či Tinder.com. Online komunity jsou primárně určeny ke komunikaci. Typickým příkladem je Facebook nebo Lidé.cz. Absolventské sítě slouží k navázání vztahů s bývalými spolužáky či pro hledání nových spolužáků. V České republice je nejvyužívanějším webem Spolužáci.cz ve světě pak Classmates.com. (Halíková, 2016)

Dělení sítí dle otevřenosti

Ondřej Platko na svém webu rozděluje sociální sítě dle otevřenosti vůči novým členům, buď na otevřené, nebo uzavřené. Do otevřené sítě se může přidat každý uživatel sám, stačí se

na nich pouze zaregistrovat. Pokud jde o uzavřenou síť, do té je vstup omezen. Uživatel se do ní dostane pouze na pozvání nebo je třeba, aby uživatel např. pracoval v konkrétní firmě. Uvnitř otevřených sítí mohou vznikat menší podsítě, které jsou pro okolí uzavřené, například soukromé skupiny na Facebooku. (Platko, 2016)

1.4 Základní znaky sociálních sítí

Každá ze sociálních sítí má své specifické znaky. Některé znaky však můžeme nalézt u všech sociálních sítí. Jedná se o seskupení lidí, profily, komunikace a soukromí.

- **Seskupení lidí** – uživatelé jednotlivých sociálních sítí jsou slučováni do skupin za účelem komunikace či společných zájmů.
- **Profily** – po přihlášení do sociální sítě si musí každý uživatel založit účet a s tím souvisí vytvoření profilu. Na profilu lze najít osobní údaje, fotografie, informace o osobě, případně zde můžeme vidět také seznam přátel, to však záleží na konkrétní sociální síti.
- **Komunikace** – komunikace je nejdůležitějším znakem sociálních sítí a může probíhat dvěma způsoby. Prvním je individuální nebo také přímá komunikace, která probíhá mezi dvěma účastníky. Další je hromadná komunikace, která probíhá mezi větším počtem účastníků, např. v diskuzích.
- **Soukromí** – ve většině případů lze nastavit, aby byl profil veřejný jen pro přátele nebo registrované uživatele. (Bureš, 2010, s. 13)

1.5 Web 2.0

Ve spojení se sociálními sítěmi je důležité zmínit a vysvětlit pojem web druhé generace, protože vznik sociálních sítí je s ním úzce spjat. Jedná se o etapu vývoje webu, v níž je pevný obsah webových stránek nahrazen prostorem pro sdílení a společnou tvorbu obsahu.

Termín web druhé generace souvisí s novými webovými službami, které umožňují, aby se mezi sebou našli lidé, kteří si mají co říct, a těmto lidem dávají nové nástroje, jak mezi sebou spolupracovat. Autorem této webové služby je Tim O'Reilly.

Antonín Pavlíček ve své knize definuje web 2.0 jako druhou generaci webových služeb, která lidem umožňuje spoluvytvářet a sdílet informace novým způsobem, například prostřednictvím sociálních sítí, wiki systémů či komunikačních nástrojů. V souvislosti s webem 2.0 využívá i jiné termíny jako „User generated media content“, „read / write web“ či název „tag cloud“. (Pavlíček, 2007, s. 74)

Charakteristické pro něj tedy není pevný obsah webových stránek, ale vytváří se prostor pro společnou a sdílenou tvorbu. Typickým příkladem je stránka Wikipedia.org, kterou vytváří sami uživatelé. S tím souvisí také určitý problém, kdy nikdo neručí za správnost sdílených informací. Zaregistrovaný uživatel se může aktivně podílet na vytváření obsahu, neregistrovaný jen pasivně čte. (Bednář, 2011, s. 191)

Typickým příkladem aplikace webu 2.0 jsou blogy, wikisystémy, ale také některé sociální sítě, jako je YouTube, Facebook nebo Twitter, kterými se budu zabývat v následující kapitole. Za zmínku však také stojí i české weby, jako je wikipedie.cz nebo stream.cz

Charakteristiky webu 2.0

Existuje mnoho charakteristik webu, které z něj dělají web, jakým je. Každý autor v něm spatřuje jiné, i když se na některých bodech shodne většina autorů. Já jsem si vybrala charakteristiku podle Pavlíčka (2010), který web 2.0 charakterizuje těmito faktory: koncentrace uživatelů a dat, formátové sjednocení, uživatelé přidávající hodnotu, komunikační model many-to-many, producent/konzument = prozument a jako poslední je long tail efekt.

Koncentrace uživatelů a dat

Nejdůležitějším atributem u webu 2.0 jsou sjednocená data a uživatelé. Dochází k přesouvání dat, textů a nahrávek na internet, která mohou být dále sdílena. Velké množství dat přitahuje další uživatele, kteří přinášejí další data. Typickým příkladem je Wikipedie. Zbiejczuk ve své práci uvádí, že získávání velkého množství dat je pro úspěch webu 2.0 zásadní. (Zbiejczuk, 2007, s. 11)

Formátové sjednocení

„Jednou z hlavních charakteristik je nezávislost obsahu a formy, která umožňuje slučování různých datových zdrojů do jedné aplikace. Web 2.0 se nese ve znamení XML, což je univerzální rozšiřitelný jazyk. Dokumenty v něm psané se skládají z textu a značek a je možné je libovolně definovat. Nejdůležitější je, že XML definuje strukturu dokumentu z hlediska obsahu, nikoli jeho vzhled.“ (Pavlíček, 2010, s. 92)

Uživatelé přidávající hodnotu

Tim O'Reilly shrnul, že klíčem k úspěchu je nechat uživatele, aby sami vytvářeli obsah, a to přináší několik výhod: uživatelskou loajalitu, nízké náklady, aktuálnost a zajímavost.

Komunikační model many-to-many

Rozlišujeme tři modely komunikace: one-to-one, one-to-many, many-to-many, přičemž důležitý je pro nás model many-to-many. Model many-to-many přináší otevřenost a demokratizaci společnosti, dává nové rysy termínu komunikace a spojuje uživatele do nových komunit. Pavlíček tvrdí, že díky této komunikaci vzniká fenomén masové individualizace. To znamená, že web přináší možnost oslovit co největší publikum lidí a zároveň si zachová individuální přístup.

Producent / Konzument = Prozument

Termín prozument definuje slovník cizích slov jako konzumenta, který je zároveň výrobcem (producentem) nebo alespoň svojí prací produkci ovlivňuje.

Long tail Efekt

„Long tail efekt v prostředí internetu znamená, že mohou ekonomicky přežít i produkty a služby, které by dříve nemohly být úspěšné, protože poptávka po nich je příliš malá.“ Jde tedy o to, že web 2.0 umožňuje soustředit se i na méně čtené skupiny zákazníků. (Pavlíček 2010, s. 91-92)

Kromě charakteristik má web 2.0 svoje typické nástroje, které jsou k dispozici při využívání konkrétního webu. Jedná se o folksonomy – tagy/štítky, reputační systémy, mashup, nástroj pro syndikaci obsahu a jako poslední jde o podcasting a videocasting. Folksony slouží k tomu, aby mohl být obsah označován samotnými uživateli. Výstupem je tzv. tag cloud. Jde o klíčová slova, která se nachází na jednom místě a připomínají mrak. Každý ze štítků odkazuje na seznam článků nebo fotografií, které se ke konkrétnímu štítku vážou. Popularita jednotlivých dokumentů spočívá v návštěvnosti uživatelů. Čím více je dokument navštěvován, tím více vyniká. Dalším nástrojem jsou reputační systémy, které zaznamenávají historii hodnocení konkrétních uživatelů v rámci komunity, které slouží ke zjištění jejich důvěryhodnosti. Tyto systémy se kromě hodnocení osob využívají také např. k hodnocení obchodů. Dalším nástrojem je webová aplikace mashup, která kombinuje data z více zdrojů do jednoho celku. Nástroj pro syndikaci obsahu, zkráceně RSS, umožňuje uživatelům přihlásit se k odebírání novinek z webu. Tím se mění princip získávání informací, a to z aktivního vyhledávání informací na automatické doručování. Posledním nástrojem je podcasting a videocasting. Jde o způsob, jak stahovat audio záznam do mobilního telefonu. (Pavlíček, 2010, s. 96-101)

Web 2.0 ve vzdělávání

Dá se říci, že web 2.0 přinesl do vzdělávání malou revoluci. Jeho nástroje lze ve vzdělávání velmi široce uplatnit. Díky modernizaci, vzniku nových sociálních sítí a vzdělávacích portálů tyto nástroje nabývají velkého významu. Jeho prvky a možnosti mohou zefektivnit a obohatit výukový proces. Typickým příkladem jsou vzdělávací systémy, prostřednictvím kterých jsou studenti v kontaktu s vyučujícím, předávají si materiály a sdělují své názory. Nejznámějším vzdělávacím portálem je Moodle, který má prvky jak LMS systému, tak sociálních sítí. Podrobněji se jím zabývám ve 3. kapitole. Jako vzdělávací sociální síť, založenou na principech webu 2.0, lze považovat Classroom 2.0. (Princlík)

2 SOCIÁLNÍ SÍTĚ A JEJICH VYUŽITÍ VE VZDĚLÁVÁNÍ

Jak jsem již zmínila v 1. kapitole, existuje několik typů sociálních sítí, které mají miliony uživatelů po celém světě a stále častěji bývají součástí každodenního života mnoha lidí. Primárně byly sociální sítě vytvořeny pro zábavu ve volném čase, avšak v průběhu jejich vývoje se objevilo několik funkcí, které lze ve vzdělávání využít.

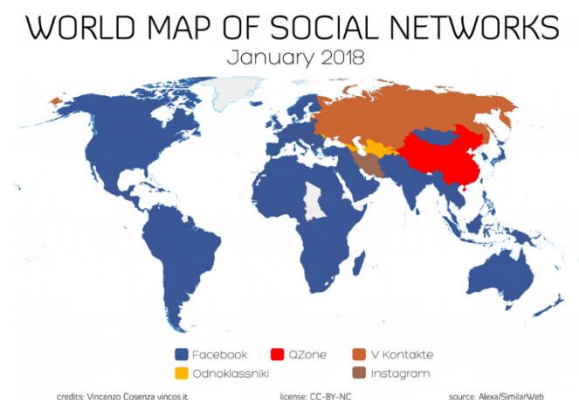
„Některé z nich jsou určeny čistě pro sdílení informací a zábavu, jiné pomáhají hledat práci, případně sdružují členy určitého etnika nebo umělce profesionální i amatérské“. (Handl, 2009)

V této kapitole budou představeny jedny z nejpoužívanějších sociálních sítí, které lze využít ve vzdělávacím procesu, a to buď přímo ve výuce, nebo při sebevzdělávání. V první části se budu věnovat zahraničním sociálním sítím, jako je Facebook, Twitter a YouTube u kterých bude zároveň krátce popsáno, jaké jsou možnosti jejich využití ve vzdělávání. V druhé části se nachází české sociální sítě, které jsou již v dnešní době méně využívány, ale i přesto bych je ráda zmínila, jelikož mohou být v některých případech ke vzdělávání také využívány.

2.1 Zahraniční sociální sítě

Téměř na celém světě je v současné době nejpoblíbenější Facebook, který svým nástupem nahradil v některých zemích dříve oblíbenější sociální sítě. Například v České republice získal v roce 2009 převahu nad sociální sítí Lidé.cz.

Není však nejoblíbenější ve všech světových regionech. Například v Číně, je nejpoblíbenější sociální síť QZone, v Rusku pak V Kontakte nebo také Odnoklassniki, což je server podobný českému serveru Spolužáci.cz. (Cosenza, 2018)

Obrázek č. 1: Sociální sítě ve světě (Vincos.it, 2018)

Facebook

Facebook vznikl v roce 2004 a jeho zakladatelem je Mark Zuckerberg, student Harvardské univerzity, jehož cílem bylo vytvořit síť pro studenty této univerzity. Původně byl spuštěn pod doménou thefacebook.com a zprostředkoval komunikaci mezi studenty v rámci univerzity. (Pospíšilová, 2016, s. 3-4)

V průběhu dalších let se začala rozšiřovat i na další univerzity a od roku 2006 je síť přístupná pro všechny uživatele starší 13 let, kteří se zaregistrují. (Rulf, 2013) Postupně narůstal počet uživatelů a v roce 2007 sesadil MySpace z trůnu největší sociální sítě. (ČT 24, 2011)

Pokud se chceme stát uživatelem Facebooku, je nutné si založit svůj vlastní profil. Jeho prostřednictvím lze navazovat kontakty, komunikovat s přáteli a připojovat se ke skupinám. Pro snazší komunikaci s přáteli je nutné je požádat o přátelství. Každý uživatel si může zvolit, zda chce, aby byl jeho profil soukromý nebo veřejný. Komunikace je možná prostřednictvím zpráv nebo diskuzí na jednotlivých profilech. Majitel účtu si může napsat tzv. status, nebo sdílet důležité životní události, jako je narození dítěte, zasnuby nebo svatba. Každý uživatel má v profilu tzv. zeď, na kterou sám nebo ostatní uživatelé mohou psát vzkazy, vkládat fotografie nebo videa. Tyto mohou být od ostatních uživatelů ohodnoceny. Existuje možnost vytvoření události nebo skupiny, do které lze pozvat jen vybrané uživatele. Facebook také nabízí možnost vytvoření stránek, které lze využít např. k propagaci školy. I mnoho škol tento způsob využívá k propagaci školy či ke kontaktu se studenty nebo s veřejností.

Zároveň s Facebookem je nutné zmínit aplikaci Messenger. Ta slouží k posílání zpráv přes mobilní telefon. Uživatelé si mohou mezi sebou posílat textové zprávy, telefonovat nebo vést videohovor. Dále si mohou také posílat fotografie, videa nebo samolepky. Do konverzace dvou lidí je možnost přidání dalších uživatelů a tím vzniká skupinová konverzace.

Jak jsem na začátku této podkapitoly zmínila, jedná se o nejpoblárnější sociální síť. Každý den ji navštíví průměrně 1,4 miliardy uživatelů (Facebook stats, 2017), jen v České republice Facebook navštíví 4 600 000 uživatelů. (Facebook stats, 2017)

Využití Facebooku ve vzdělávání

Podle podmínek a zásad použití Facebooku (Facebook.com, 2018) musí být uživatel starší 13 let, proto nelze tuto síť využívat v průběhu celé školní docházky, a je vhodná spíše pro žáky 8. a 9. tříd základních škol a pro studenty středních a vysokých škol.

Studenti si mohou vytvořit uzavřené skupiny, ve kterých budou jen žáci dané třídy. Uvnitř skupiny spolu mohou komunikovat, sdílet materiály, odkazy, fotografie nebo pomáhat si při řešení společných úkolů. Vhodné je také vytvoření důležitých událostí, které studentům připomenou důležité zkoušky či exkurze.

Komunikovat a sdílet materiály mohou studenti také pomocí aplikace Messenger, kdy si založí společnou skupinovou konverzaci.

Pokud je součástí skupiny také pedagog, může dohlížet nad řešením úkolů a také sám vkládat doplňující materiály k učivu. Komunikovat se studenty lze veřejně nebo soukromě s jednotlivými studenty prostřednictvím chatu. V případě, že se pedagog se svými studenty stanou přáteli, je nutné si dávat pozor, jaké osobní informace sdílí. Nejlepší způsob, jak si uchránit soukromí je vytvoření speciálního profilu, který bude využívat jen při komunikaci se studenty.

Twitter

Další sociální sítí, kterou zde krátce představím, je Twitter. Jak je již zmíněno v podkapitole klasifikace sociálních sítí, jedná se o mobilní a mikrobloginovací sociální síť, která byla založena v roce 2006 Jackem Dorseyem. Slouží ke čtení a psaní krátkých zpráv, které mohly původně obsahovat maximálně 140 znaků. Od listopadu 2017 je však možné, aby příspěvek obsahoval až 280 znaků. (ČTK, 2017)

Pro nové uživatele se může Twitter jevit složitěji než například Facebook, řada uživatelů hned nepochopí jeho smysl. Lidé, kteří se nedají odradit prvním dojmem a službu začnou využívat, zjistí, že se jedná o propracovaný a jednoduchý nástroj pro komunikaci a také jako zdroj informací. Účet tu mají vytvořená zahraniční i tuzemská média, jako je CNN, BBC nebo ČT. Jako komunikační kanál jej využívají také blogeři, celebrity nebo firmy, které jej využívají jako marketingový nástroj. (Boček, 2011)

Pro snadnou orientaci a užívání je nutné znát některé ze základních pojmů. Prvním z nich je Tweet. Jde o základní znak Twitteru a můžeme říci, že jde o velmi krátkou zprávu nebo příspěvek. Zobrazuje se na profilu autora a také na stránce lidí, kteří uživatele sledují. Uživatelé si mohou navzájem odpovídat na své tweety pomocí funkce replay, kterou najdeme pod každým sdíleným příspěvkem. Dalším pojmem je Retweet. Jedná se o zveřejnění příspěvku jiného uživatele na svém profilu. Další pojem je Follow, který znamená sledovat či následovat. Využívá se v případě, že nás zaujme jiný uživatel a nechceme si nechat ujít jeho tweety. V souvislosti s tímto pojmem je nutné zmínit další dva pojmy, a to follower a following.

Follower je uživatel, který nás sleduje, tedy sledující. Naopak Following je uživatel, kterého sledujeme my, tedy sledovaný. Důležitým prvkem Twitteru jsou Hashtagy. Označují se pomocí symbolu #, který se přidává před slovo či slovní spojení, např. #twitter. Pokud na takový hashtag klikneme, zobrazí se nám všechny příspěvky, ve kterých byl použit. Slouží ke snadnějšímu vyhledávání příspěvků a zároveň můžeme díky nim sledovat témata, která nás zajímají. Posledním a velmi důležitým pojmem je Username. Jde o jméno či přezdívku, pod kterým uživatel na Twitteru vystupuje. Pokud chceme u některého z příspěvků označit jiného uživatele, musíme před jeho uživatelské jméno vložit znak „@“. (Losekoot Mazancová, 2011)

Co se týče návštěvnosti Twitteru, každý měsíc je aktivních asi 330 milionu uživatelů po celém světě. (Statista, 2017)

Využití Twitteru ve vzdělávání

Twitter nenabízí svým uživatelům tolik funkcí, jako například Facebook, stále však je vhodné, aby byl využíván ve vzdělávání. Lze vytvořit profil pod názvem třídy, na který se budou psát a zaznamenávat důležité informace, jako například termíny zkoušek nebo testů. Zároveň zde může být vyvěšen rozvrh hodin, případně jeho aktuální změny.

Twitter nabízí možnost vytvoření tzv. seznamů. Tato funkce umožňuje rozdělit profily dle našich kritérií. Tímto způsobem si mohou např. učitelé vytvořit seznam žáků podle tříd nebo podle předmětů. U jednotlivých seznamů lze zvolit, zda budou veřejné či soukromé.

Vhodné také je si vytvořit vlastní hashtag třídy nebo předmětu, aby se studenti i pedagogové lépe orientovali. Pedagogové a žáci poté mohou vkládat příspěvky s hashtagy, které souvisí se zrovna probíraným učivem. Žáci zde mohou získávat informace od různých médií či organizací, které mohou později posloužit při řešení úkolů nebo při zpracování projektů. O aktuálních zprávách, které sdílí česká i zahraniční média, mohou pedagogové v rámci výuky se studenty diskutovat.

Profil si na Twitteru mohou založit také rodiče žáků, kteří pod jednotlivými hashtagy mohou sledovat, jaké učivo zrovna probírají a zároveň jim mohou pomoci při utváření si názorů na konkrétní události.

Jako hlavní nevýhodu spatřuji v tom, že tweety mají omezený počet znaků, tím pádem musí být příspěvky stručné a jasné. Další nevýhodou je určitá ztráta soukromí, jelikož uveřejněné tweet s daným hashtagem může vidět a okomentovat kdokoliv.

YouTube

Poslední zahraniční sociální síť je YouTube. Někteří autoři YouTube definují jako sociální síť, někteří zase naopak ne. Pokud se podíváme do 2. kapitoly, ve které jsem vypsala znaky sociálních sítí, všechny tyto 4 znaky lze u YouTube najít. Tím pádem jsem se ho rozhodla zařadit do této části.

Jedná se o ideální příklad webu 2.0, o kterém jsem se podrobněji zmiňovala v kapitole 1.5. YouTube řadíme mezi obsahově založené sociální sítě, kam veškerý obsah nahrávají sami uživatelé. (Rylich, 2007)

Jako u ostatních sociálních sítí, si zde uživatel vytvoří profil, který je zde zobrazen v rámci kanálu. Jeden uživatel může mít více kanálů, musí však použít jiné uživatelské jméno. Na ten lze nahrávat osobní videa a zároveň ukládat oblíbená. Zároveň si zde může vytvořit seznamy videí, kde jsou videa rozdělena například podle obsahu. (Voců, 2011)

V okamžiku, kdy začínáme sledovat jiného uživatele, se stáváme jeho odběratelem. Můžeme sledovat celý jeho kanál nebo jen vybraný obsah, který vloží. Uživatelé mezi sebou komunikují prostřednictvím zpráv nebo komentářů pod jednotlivými videi. Přehrávání i vkládání videí je zdarma, autor videa je z počtu zhlédnutí finančně ohodnocen. Pokud si chceme jen prohlížet obsah, nemusíme se zde registrovat. Kromě nahrávání a sledování videí nabízí YouTube funkci živého vysílání, kdy si uživatel může povídat se svými fanoušky.

Využití YouTube ve vzdělávání

Možnosti využití Youtube v rámci vzdělávání je mnoho. Krátká videa, která jsou uložena na YouTube, mohou soužit jako zajímavé doplnění probíraného učiva, například v cizím jazyce. Pedagogové mohou využívat YouTube v rámci zadávání domácích úkolů, kdy studenti dostanou za úkol shlédnout určité video, o kterém poté musí vypracovat seminární práci nebo o obsahu videa budou diskutovat v rámci výuky. Tuto sociální síť je možné využívat snad ve všech předmětech. Výhodou YouTube je, že většina videí má možnost vložení titulků. Tuto funkci je vhodné využít např. v hodinách anglického jazyka, kdy žáci poslouchají anglické video a zároveň vidí anglické titulky.

Studentům v průběhu vyučování pedagog může pouštět videa, která oživí hodinu a doplní právě probrané učivo. Pokud je pedagog natolik odvážný, může svůj výklad natáčet na kameru a poté vkládat přímo na svůj kanál. Žáci pak tento záznam mohou využít při opakování učiva a také při nejasnosti jeho pochopení.

Studenti si mohou pouštět videa také v rámci sebevzdělávání, kdy cizojazyčná videa mohou zdokonalovat jazyk. Při řešení domácích projektů, mohou na Youtube získávat inspiraci a také rady, jak projekt vytvořit. YouTube obsahuje také spousty dokumentů, kterými si mohou studenti doplňovat učivo, které je zajímavé.

2.2 České sociální sítě

I když čeští uživatelé využívají spíše zahraniční sociální sítě jako je Facebook a Twitter, mají možnost využívat i několik českých sociálních sítí. Já zde krátce představím sociální sítě Lidé.cz, Líbímseti.cz a Spolužáci.cz.

Líbím se ti.cz

Jako největší česká sociální síť v České republice vznikla v roce 2002. Jejím zakladatelem byl Oldřich Neuberger. Založena byla za účelem seznamování, kde lidé měli hodnotit fotografie ostatních uživatelů. Na serveru www.libimseti.cz najdeme některé prvky, které obsahuje i Facebook, například statusy. Původní inspirací pro založení byla služba Hot or Not. (Brejlová, 2012)

Uživatelé, kteří se zaregistrují, mohou hodnotit fotografie ostatních uživatelů, navštěvovat fóra a chat, kde mohou komunikovat s ostatními uživateli. Pokud se jeden uživatel chce seznámit s druhým, musí kliknutím myši projevit zájem o seznámení a čekat na potvrzení či odmítnutí. Tuto českou síť bychom mohli přirovnat k americké MySpace. Server nabízí také možnost videochatu, vlastního internetového rádia, velký výběr her a magazín. Největší slávy si užilo do roku 2008, než na český internet přišel Facebook. (Brejlová, 2012)

Lidé.cz

Lidé.cz je další česká sociální síť, která vznikla v roce 1997 jako služba na vyhledávání lidí. Až později začala nabízet možnost seznámení. Uživatelé si mohou vytvořit osobní profil, vyhledávat ostatní uživatele podle určitých kritérií, jako je věk, pohlaví, bydliště a poté požádat o kontakt. Pokud druhý uživatel nepřijme naši žádost, další komunikace s ním nebude možná. Komunikovat lze tedy pomocí soukromé konverzace, ale uživatelé se také mohou připojovat do veřejných diskuzí. (Slížek, 2014)

Od roku 2005 jsou Lidé.cz propojeni s webem Spolužáci.cz. Od té doby proběhlo několik změn, zejména ve vzhledu webu. V roce 2014 byla spuštěna nová verze portálu, byla zařazena

sekce videí, zavedeny online jazykové kurzy a byl dán větší prostor uživatelským fotografiím. Hlavními kategoriemi, které najdeme na portále dnes, jsou chat, profily, diskuze, vlastní videa uživatelů, blogy a hry. (Čížek, 2014)

Podle výzkumného projektu NetMonitor navštívilo v červnu roku 2017 server Lidé.cz 213 793 uživatelů. (NetMonitor, 2017)

Spolužáci

Jedná se o jednu z nejoblíbenějších sociálních sítí, na které můžeme najít databáze tříd jednotlivých základních, středních a vysokých škol, gymnázií a učilišť v České republice. (Bureš, 2010, s. 27) Jde o obdobu sociální sítě Classmates.com nebo Odnoklassniki, o kterých jsem se zmiňovala v podkapitole 2.1 Zahraniční sociální sítě.

Server umožňuje komunikovat, sdílet fotografie, vzkazy, kontakty a dokumenty se současnými i bývalými spolužáky. Spolužáci.cz byl nejdříve samostatný portál, který je ale od roku 2005, stejně jako Lidé.cz, součástí společnosti Seznam.cz, a.s.

Abychom se mohli na stránkách pohybovat, je nutné se přihlásit pomocí e-mailu od společnosti Seznam.cz, a.s. Pokud chceme vyhledat konkrétní třídu, je nutné znát ID třídy nebo jméno některého ze spolužáků. Jako první musím zvolit město, ve kterém se škola nachází. Školy jsou tu řazeny podle měst, ve kterých se nachází. Po vybrání konkrétní školy zvolíme třídu podle roku ukončení. Pokud hledaná třída v seznamu není, lze ji založit. Pokud však třídu nalezneme, při vstupu do ní, uvidíme vypsány všechny spolužáky, ID třídy a v některých případech také kontrolní otázku, na kterou je nutné vědět odpověď. Pokud odpověď neznáme, nelze se do třídy dostat a musíme o vstup požádat správce. Správce je většinou uživatel, který třídu založil. Kontrolní otázka by měla být taková, aby na ni dokázali odpovědět pouze žáci konkrétní třídy.

Sociální síť Spolužáci.cz je určena pro všechny věkové kategorie. V současné době však není tolik využívána mladší generací. Ta dává přednost sociální síti Facebook, kde je komunikace rychlejší a jednodušší. Pro registraci zde neexistuje žádné věkové omezení a zaregistrovat se může každý. Nejčastějšími uživateli jsou lidé ve věku 35-44 let. (ČTK, 2015) Server navštěvuje asi 56 % žen a 44 % mužů. (ČTK, 2010) Podle výzkumného projektu NetMonitor, navštívilo v červnu roku 2017 server Spolužáci.cz 275 767 uživatelů. (NetMonitor, 2017) V porovnání se sociální sítí Lidé.cz tedy můžeme vidět, že Spolužáky v červnu roku 2017 navštívilo přibližně o 62 000 uživatelů víc.

V následující tabulce můžeme vidět návštěvnost obou sociálních sítí od května roku 2015 do června 2017.

RU (Reální uživatelé), Srovnání lide.cz, spoluzaci.cz, aukro.cz			
Měsíc	lide-cz	spoluzaci-cz	aukro-cz
2017-06	213 793	275 767	833 534
2017-05	226 346	319 524	916 418
2017-04	234 010	329 774	931 203
2017-03	248 356	310 783	947 098
2017-02	235 518	281 974	781 899
2017-01	259 462	335 700	938 073
2016-12	241 187	329 662	994 087
2016-11	237 854	316 856	1 095 985
2016-10	254 337	356 934	1 017 804
2016-09	254 729	308 031	998 732
2016-08	255 620	169 888	1 023 232
2016-07	265 421	166 134	1 020 347
2015-05	278 122	412 570	926 371

Obrázek č. 2: Návštěvnost sociálních sítí (NetMonitor)

Na začátku dubna roku 2018 přišla společnost Seznam.cz s tím, že tuto sociální síť k 31. srpnu 2018 zruší. Hlavním důvodem je pokles uživatelů a také vysoké náklady na ochranu osobních údajů uživatelů. Podle společnosti Seznam.cz na začátku roku 2018 navštěvovalo Spolužáky asi 20 tisíc uživatelů denně. (Slížek, 2018)

3 SOCIÁLNÍ SÍTĚ URČENÉ PRO VZDĚLÁVÁNÍ

Jiří Strach se v knize *Výchova ke zdraví: souvislosti a inspirace* v části „Sociální sítě a jejich vliv na změny použití internetu ve škole“ zabývá tím, jak se škola má postavit k vývoji sociálních sítí a jak je ve vzdělávání uplatnit. Podle něj lze využít tvořivost žáků a jejich znalosti, avšak vedle toho je nutné, aby učitelé i rodiče upozorňovali žáky na možná rizika, která jsou spojena s užíváním sítí. (Strach, 2010, s. 85)

V dnešní době už má většina škol své webové stránky, prostřednictvím kterých se školy prezentují. Tyto webové stránky usnadňují zejména rodičům a žákům snadný přístup k informacím. Mnoho škol už také nabízí na svých webových stránkách online žákovské knížky, aby se rodiče mohli snadno podívat na známky svých dětí a zároveň snadno a rychle komunikovat s učiteli. Mezi takové školní informační systémy patří Bakaláři nebo IŠkola.

Ze své vlastní zkušenosti vím, že sociální sítě nejsou ve všech školách přijímány kladně. Některé školy sociální sítě blokují, aby žáky v hodinách nerozptylovaly.

Daniela Růžičková, didaktička ICT v *Učitelských novinách* tvrdí, že je na každé škole, aby se rozhodla, zda chce svým žákům umožnit využívat sociální sítě i na půdě školy. Pokud škola zvolí zablokování, žáci si najdou jinou cestu, jak se k obsahu dostat. (Švancar, 2010)

V této kapitole také považuji za důležité zmínit systémy pro řízení výuky, které se sociálními sítěmi úzce souvisí a mají některé jejich znaky. Poté se budu detailněji věnovat samotným sociálním sítím určeným pro vzdělávání. Nejprve jednotlivé sítě představím a poté porovnáám jejich funkce. V podkapitole 3.1. Systémy pro řízení výuky představím pojem e-learning a LMS, které jsou v prostředí školy důležitým prvkem. Poslední část této kapitoly je věnována vzdělávacímu systému Moodle.

3.1 Systémy pro řízení výuky

Stejně jako sociální sítě jsou ve vzdělávání důležité také systémy pro řízení výuky. Ty usnadňují pedagogům práci, ale zejména pomáhají zkvalitnit výuku. Proto považuji za důležité je do této bakalářské práce zařadit.

V této části podkapitoly jako první objasním pojem e-learning, což je v dnešní době velmi využívaná forma výuky. Dále se zaměřím na pojem Learning Management System, prostřednictvím které se spravují jednotlivé e-learningové kurzy. V této části také zmíním jednotlivé typy LMS a některými z nich se budu detailněji zabývat. Poslední podkapitola je věnována nejrozšířenějšímu vzdělávacímu systému a tím je Moodle.

E-learning

Existuje řada definic e-learningu, které vznikaly v průběhu vývoje. Například Barešová (2003) definuje e-learning takto: „*E-learning může být charakterizován jako vzdělávací proces, který je spojen s počítači a všemi ostatními informačními a komunikačními technologiemi. Realizuje se v nějakém vzdělávacím prostředí, kde probíhá určité vzdělávání za účelem vzdělávacích cílů.*“ (Barešová, A., 2003, s. 26).

Jan Wagner definuje e-learning jako: „*Vzdělávací proces, využívající informační a komunikační technologie k tvorbě kursů, k distribuci studijního obsahu, komunikaci mezi studenty a pedagogy a k řízení studia*“. (Wagner, 2014)

Jak z obou definic vyplývá, jde o vzdělávací technologii, která pomáhá zlepšit kvalitu a efektivitu vzdělávání, prostřednictvím moderních informačních a komunikačních technologií. Ty slouží zejména k předávání výukového obsahu, komunikaci účastníků vzdělávání a k řízení vzdělávacího procesu.

E-learning zahrnuje celou řadu dílčích aktivit, které mohou být vzájemně propojeny a vytvořit tak ucelený systém. Lze jej využít jako podporu celé výuky nebo jen jejich částí, jako je distribuce výukových materiálů. (Maněna a kol., 2015, s. 34)

V dnešní době mohou moderní systémy pro řízení výuky být pro studenty jeho vlastním studijním prostředím, ve které lze najít výukové kurzy, studijní materiály nebo komunikovat se spolužáky nebo učiteli prostřednictvím diskuzí nebo zpráv. (Wagner, 2004)

Jako každá forma výuky, také e-learning má své výhody a nevýhody. Na jeho vývoji se podíleli odborníci na informační technologie a také pedagogičtí pracovníci, kteří měli za úkol zvýšit kvalitu a použitelnost systému. Díky spolupráci vznikly systémy, které obsahují moderní informační technologie spolu s aktuálními poznatky z pedagogiky a psychologie. Mezi výhody lze zařadit neomezený přístup k výukovým materiálům, možnost volby vlastního tempa a stylu výuky, snadná zapamatovatelnost, aktuálnost informací, možnost integrace dalších vzdělávacích obsahů, interaktivnost obsahu, pokročilé ověřování znalostí a v neposlední řadě spolupráce a komunikace. Jako nevýhody se jeví vysoká počáteční investice a náročná tvorba kurzů, závislost na technickém zařízení, nevhodnost e-learningu pro určité studenty a druhy vzdělávacího obsahu, odmítavý postoj k novým technologiím a také nemožnost předat některé znalosti a dovednosti. Když se podíváme na zmíněné výhody a nevýhody lze říci, že v dnešní době představují e-learningové systémy nástroj, u kterého převažují výhody nad nevýhodami. (Maněna a kol., 2015, s. 34-36)

Vzhledem k rozvoji informačních technologií, lze e-learning využívat jak ve školách, tak ve firmách a ve státní správě.

E-learning vznikl v 60. letech na Univerzitě v Illinois, kde byla vytvořena první počítačová síť, prostřednictvím které se šířily vzdělávací materiály a umožňovala komunikaci mezi studenty a pedagogy. Součástí systému byly fóra, chaty, on-line testování a vzdělávací hry. Největšího rozmachu se výuka dočkala až na počátku 90. let díky rozvoji internetu a rychlému přenosu dat. Základem se stal elektronický výukový kurz „e-kurz“ (Princlík, 2013).

První online škola vznikla mezi lety 1994/1995 s názvem CALCampus.com a první web sloužící k ukládání materiálů, odevzdávání úkolů a testování znalostí žáků vznikl v roce 1997 pod názvem WebCT. O 2 roky později vznikl dnes nejvyužívanější systém pro řízení výuky, a to Learning Management System. (Maněna a kol., 2015, s. 43)

Jednotlivé e-kurzy se spravují a vytváří prostřednictvím speciálních programů pro tvorbu a řízení výukových kurzů, tzv. Learning Management Systemů, kterým se budu detailněji věnovat v následující kapitole.

Learning Management System

Learning Management System, dále jen LMS, lze definovat jako systém pro řízení výuky, který obsahuje nástroje pro elektronické vzdělávání a další funkce, pomocí kterých se řídí aktivita uživatelů v rámci e-learningu. (Maněna a kol., 2015, s. 80)

Jedná se o speciální software, který poskytuje podporu výuky. Mezi jeho základní funkce patří správa a evidence žáků, správa a evidence kurzů, katalog výukových kurzů, správa studijních plánů, hodnocení žáků, testování žáků, komunikační nástroje, uložení výukového obsahu aj. (Slabý, 2009, s. 10)

Jak je zmíněno v přechodí kapitole, LMS vznikl v roce 1999. Pro tento systém je typické pojetí „anywhere and anytime“, je tedy dostupný 24 hodin denně, 7 dní v týdnu a 365 dní v roce prostřednictvím internetu. Systém obsahuje on-line nástroje pro komunikaci, jako jsou nástěnky, diskuzní fóra, chaty nebo tabule. Dále zde najdeme materiály pro studenty, on-line i off-line výukový obsah, nástroje pro hodnocení studijních výsledků a zpětnou vazbu. (Maněna a kol., 2015, s. 43)

Systémů pro vzdělávání existuje celá řada a lze je třídit podle různých kritérií, např. zda se používají u nás nebo v zahraničí, podle typu licence aj. (Mrtvý, 2014, s. 26)

Mezi LMS systémy, které jsou používány v zahraničí, patří Moodle, Edmodo, Google Classroom či Blackboard. V České republice je nejvíce využíván systém Moodle. Na

univerzitách v České republice se využívá hned několik typů LMS systémů, např LMS Unifor, LMS BlackBoard, LMS Moodle nebo LMS Barborka, (Mrtvý, 2016, s. 26) Na některé z výše zmíněných LMS se detailněji zaměřím.

LMS Blackboard Learn

Jedná se o jeden z nejpokročilejších a nejrozšířenějších e-learningových systémů. Mezi jeho hlavní možnosti patří úprava vzhledu systému podle organizace, pokročilé nastavení pro testování, různé možnosti odevzdání úkolů, známkování a sledování výkonu studentů, kalendář studijních událostí, nástroje pro komunikaci, statistiky, aj. Nevýhodou tohoto systému jsou velké finanční náklady na pořízení i provoz, proto není na školách v ČR tolik rozšířený. Jak je zmíněno výše, u nás používá Black Board Learn Fakulta informatiky a managementu Univerzity Hradec Králové. (Maněna a kol, 2015, s. 79)

Google Classroom

Google Classroom, dále jen GC, je nový e-learningový nástroj, který v současné době není plnohodnotný e-learningový systém, ale spíše podpůrným nástrojem klasické výuky. Jeho prostřednictvím lze zadávat a vybírat úkoly, pokládat otázky, zveřejňovat obsah učiva a komunikovat. Kurzy nejsou členěny na jednotlivá témata, ale je tvořen streamem, ve kterém jsou seřazeny úkoly, oznámení a komentáře. Příspěvky jsou řazeny dle času vytvoření a nejdůležitější příspěvek lze přesunout na začátek streamu. Studenti mohou v rámci kurzu vkládat komentáře nebo upravovat dokumenty. (Maněna a kol., 2015. s. 81)

Při jeho používání lze narazit na omezení, které budou ztěžovat jeho použití v rámci výuky. Jedním z omezení je, že nelze přehledně strukturovat obsah učiva, testovat účastníky a diskutovat v rámci diskuzních fór. V systému chybí možnost evidence známek, přehled studijních výsledků a statistik. (Bouchner, 2014)

LMS Moodle

Je jeden ze vzdělávacích systémů, který vznikl v roce 2002 a dnes se využívá prakticky po celém světě. Název systému je složeninou počátečních písmen anglických slov Modulat Object Oriented Dynamic Learning Enviroment, v překladu Modulární objektově orientované dynamické prostředí pro výuku. Díky snadné dostupnosti a jednoduchému ovládání jsou důležitým pomocníkem studentům prezenčního, kombinovaného, ale také distančního studia. (Andrle, Marková, 2012, s. 13)

Jak je již zmíněno výše, Moodle řadíme do systému řízení výuky LMS nebo jej také můžeme zařadit k tzv. virtuálním vzdělávacím prostředím, zkráceně VLE. Jeho prostředí přispívá ke zkvalitnění výuky a je vhodný pro ty, kteří chtějí do své výuky zapojit moderní informační a komunikační technologie. (Andrle, Marková, 2012, s.13)

Autorem je Martin Dougiamas, který vývoj Moodlu řídí dodnes. Hlavním principem vývoje je dívat se na vzdělávací obsah z pohledu učícího se a aktivně jej zapojovat do výuky. Charakteristická je také změna úlohy učitele, který se mění z poskytovatele znalostí na moderátora. Ten pomocí diskuze a jiných činností usměřňuje studenty a směřuje je k tomu, aby dosáhly očekávaných vzdělávacích cílů. (Drlík, 2013, s. 12)

Moodle doplňuje přímou výuku a nabízí vytvoření individuálních kurzů od jednotlivých učitelů, tříd a skupin. Kurz je základním prvkem prostředí, do nějž pedagog vkládá materiály, obrázky, ale také úkoly, diskuzní fóra nebo chat.

Každý Moodle je dostupný prostřednictvím webového prohlížeče. Abychom mohli systém využívat, je nutné si vytvořit účet. Registraci zajišťuje uživatel s oprávněním, například administrátor nebo tvůrce kurzu. Po registraci je vytvořen profil, ve kterém jsou zobrazeny osobní a kontaktní údaje. Možné je také přidat osobní fotografii. Po přihlášení se uživateli zobrazí titulní strana, která je běžně rozdělena na 3 části. Na levé a pravé straně stránky se nachází bloky, které již tak definoval správce systému. Uprostřed stránky se nachází přehled jednotlivých kurzů.

Základním prvkem Moodlu je kurz. Kurzy mohou být tematické, týdenní či diskuzní. Přístup do něj mají pouze uživatelé s povolením od tvůrce kurzu. Učitel do jednotlivých kurzů vkládá studijní materiály, které studentům slouží jako zdroj informací. Prostřednictvím kurzu lze také komunikovat s učitelem nebo spolužáky. Kurz lze obohatit o ankety, databáze, diskuzní fóra, chaty, průzkumy, přednášky, slovníky, testy, úkoly a workshopy. Jejich prostřednictvím dochází k vysvětlení učiva, procvičování učiva, hodnocení a získávání zpětné vazby. Moodle obsahuje také modul, který umožňuje učitelům vytvoření testu, které sám vyhodnotí a následně klasifikuje. (Andrle, Marková, 2012, s. 24)

Při tvorbě testu lze využít několik typů testových úloh, kdy nejčastěji používaným typem je výběr z možných odpovědí. Dalšími typy jsou úlohy, u kterých se rozhoduje o jejich pravdě/nepravdě, krátce tvořené odpovědi, dlouze tvořené odpovědi, přiřazování a v neposlední řadě numerické úlohy. (Drlík, 2013, s. 175)

S tímto systémem se dnes můžeme setkat na základních a středních školách, na mnohých univerzitách, např. Univerzita Karlova, Univerzita Palackého, Česká zemědělská univerzita

v Praze, aj. Dále se s ním můžeme setkat také ve veřejných institucích a firmách, které se zabývají vzděláváním. (Drlík, 2013, s. 175)

Pokud bychom porovnali sociální sítě a LMS, sociální sítě přináší studentům, potažmo pedagogům, stále více výhod než LMS. Komunikace prostřednictvím sociálních sítí je rychlejší a efektivnější. Jak je zmíněno výše, studenti si mohou založit skupiny, kde mezi sebou sdílí studijní materiály, diskutují a řeší problémy. Tyto skupiny si vytváří studenti sami, podle svých pravidel a sami si určí, co na nich budou sdílet a co ne. Také všechny materiály jsou na jednom místě a studenti je nemusí složitě hledat. Velkou výhodou sociálních sítí je, že upozorní studenty na nové příspěvky. Naopak LMS je čistě nástroj pro řízení výuky. Komunikace je pomalejší a studenti musí déle čekat na odpověď. Pravidla zde určují správci nebo sami pedagogové. Výhodou pro pedagogy je však vytváření testů, které systém sám vyhodnotí. Tím odpadá zdlouhavé opravování. Dá se říci, že LMS je spíše pomocníkem pro učitele. Studentům slouží zejména k získávání studijních materiálů od pedagogů než ke komunikaci. Nespornou výhodou však je jeho zabezpečení oproti sociálním sítím.

3.2 Sociální sítě určené pro vzdělávání

V předcházejících kapitolách jsem představila sociální sítě, které jsou primárně určeny pro komunikaci a sdílení obsahu. V této podkapitole se již budu věnovat jen sociálním sítím určeným pro vzdělávání. Nelze říci, že by se jednalo o sociální sítě v pravém slova smyslu. Mají sice některé jejich znaky, avšak přesah mají spíše do LMS. Dá se tedy říci, že se spíš jedná o systémy pro řízení výuky. Nejvíce se zaměřím na českou sociální síť a zároveň vzdělávací systém iTřída. Poté se zaměřím na zahraniční sociální sítě Edmodo a Schoology,

Společným cílem těchto sítí je zapojení uživatelů do tvorby obsahu, tvoření úkolů, kontakt s ostatními účastníky a rychlá zpětná vazba při řešení a vytváření úkolů. Uživatelé se k těmto systémům přihlašují prostřednictvím internetového prohlížeče. (Moldřík, 2013)

iTřída

O iTřídě můžeme říci, že jde o sociální síť a také o moderní LMS s výukovým prostředím, který je určený pro učitele a žáky. Je určen jak pro přímou, tak pro nepřímou výuku. Byla vytvořena pro potřeby základních a středních škol a navazuje na vzdělávací obsah portálu DUMY.cz, kde má pedagog k dispozici více jak 130 000 výukových materiálů. (ITveSkole)

Je přístupná jak z notebooku, tak i z mobilního telefonu. Nutné je však připojení k internetu. iTřída je dostupná prostřednictvím portálu www.dumy.cz, a pro její využívání je nutná registrace. Po zadání jména a příjmení, e-mailové adresy a IČ školy se nám vytvoří účet. Na naši e-mailovou adresu je ihned zasláno potvrzení o založení účtu. Po registraci se na hlavní stránce objeví několik záložek. Pro vytvoření nové třídy je nutné kliknout na záložku Třída. Při jejím vytvoření stačí zadat název třídy a její popis. Poté je možné pozvat žáky nebo importovat žáky z jiné třídy.

Po vytvoření třídy se v levé části obrazovky objeví kolonky s názvem třídy, například matematika nebo český jazyk. Uprostřed hlavní stránky jsou záložky, zadej úkol a zadej test. Při zadávání úkolu může učitel přiložit soubor, odkaz nebo materiál, který studentům pomůže ke snadnějšímu zvládnutí úkolu. Společně se zadáním úkolu určí termín odevzdání. Stejně jako úkol, může učitel zadat také test, u kterého se určí téma a termín testu. Tyto obě události se pak zobrazí na hlavní stránce třídy.

Hlavní stránka třídy připomíná tzv. zeď, o které jsem se zmiňovala již u sociální sítě Facebook. Na této zdi jsou zveřejněny všechny informace, které učitel zadá žákům a naopak. Podobně jako na Facebooku lze také hodnotit vložený příspěvek pomocí „To se mi líbí“ nebo na příspěvek reagovat. Učitel se žáky komunikuje prostřednictvím soukromých zpráv nebo příspěvků, které vloží na hlavní stránku.

Na pravé straně hlavní stránky je k dispozici kalendář, ve kterém se zobrazují termíny odevzdání úkolů nebo termíny testů. Také zde nalezneme rozvrh hodin, zápisník nebo poznámky.

Přínos iTřidy ocení učitelé i rodiče žáků, kteří jsou dlouhodobě nemocní, potřebují speciální péči nebo mají individuální vzdělávací plán. Žák má možnost se kdykoliv připojit, psát vzkazy a hodnotit. Rodiče mohou kontrolovat, zda dítě nezapomnělo na žádný úkol a jakým způsobem probíhala výuka. Zřízení iTřidy je pro školy zcela zdarma. (Křížko, 2013)

Podle mého názoru, je iTřída jednoduchá a přehledná sociální síť. Výhodu spatřuji v tom, že je dostupná z jakéhokoliv zařízení. Jako nevýhodu vidím v tom, že žáci si mezi sebou nemohou posílat zprávy.

Edmodo

Sociální síť Edmodo byla založena již v roce 2008 a stejně jako iTřída slouží pro komunikaci učitelů, žáků a rodičů. Dostupná je na webových stránkách www.edmodo.com. Uživatelé tu

jsou rozděleni do virtuálních tříd, ve kterých mohou učitelé a žáci sdílet poznámky a materiály a odkazy. Učitelé mohou zapisovat známky, zadávat a opravovat úkoly, vytvářet testy svým žákům. Velmi dobře je zde zpracován modul na vytvoření testů, které lze hodnotit body i slovně. Žáci naopak mohou odevzdávat své úkoly, kontrolovat známky a komunikovat s učiteli. Učitelé, v tomto případě slouží také jako administrátoři, kdy řídí veškerou aktivitu ve skupině, kontroluje zadávání úkolů a mohou vytvářet menší podskupiny. Oproti iTřídě a Schoology lze také posílat zprávy rodičům. Stejně jako iTřída, má Edmodo tzv. komunitu, kde učitelé sdílí své zkušenosti, hledají rady a sdílejí odkazy na materiály. (Moldřík, 2013)

Prostředí Edmoda je na ovládání velmi jednoduché zejména z toho důvodu, že připomíná prostředí Facebooku. Tím pádem nemají žáci problém s jeho používáním a orientací v jeho prostředí. Při příchodu na webové stránky má uživatel na výběr, zda se zaregistruje jako učitel, student nebo žák. Pokud se uživatel chce zaregistrovat jako učitel, je nutné zadat e-mailovou adresu. Ihned po zaregistrování je nutné vytvořit třídu, abychom obdrželi kód, prostřednictvím kterého se žáci budou do třídy přihlašovat. Bez tohoto kódu se nemůže student zaregistrovat.

Po přihlášení se v levé horní části stránky nachází 3 záložky, kalendář, přehled známek a knihovna. Ve stejné části se nacházejí upozornění, např. na odevzdání úkolu, přidání nového vzkazu nebo upozornění na nové členy. V levé části se také nachází profilová fotografie a pod ní panel s přehledem tříd. Při kliknutí na kteroukoliv z nich se zobrazí celý její obsah. Ve středu obrazovky, stejně jako u předchozí iTřídě, jsou vloženy jednotlivé příspěvky. Toto prostředí také slouží ke komunikaci a k zadávání úkolů. Komunikace je možná prostřednictvím vzkazů, které lze odeslat jak žákům, tak rodičům. (Bajer, 2012)

V současné době je užívání systému zdarma, celá služba je však nabízena pouze v anglickém jazyce.

Schoology

Poslední sociální síť je Schoology dostupná na webových stránkách www.schoology.com. Z velké části se podobá Edmodu, ale obsahuje několik funkcí navíc. Kromě zadávání úkolů a diskuzí zde mohou být založeny události či vlastní blogy. Odlišné je také dělení uživatelů. První možností je vytvoření kurzu, který funguje jako předmět. Učitel si vytvoří např. kurz s názvem přírodopis, ve kterém postupně vytvoří jednotlivé třídy, do kterých poté vkládá jednotlivé materiály nebo odkazy. Druhou možností je vytvoření skupiny, ve kterých mohou žáci tvořit společné projekty a stejně jako u kurzů vkládat materiály a sdílet odkazy. (Moldřík,

2013) Služba je nabízena pouze v anglickém jazyce a jako hlavní nevýhodou spatřuji v tom, že není nabízena zdarma, ale za poplatek.

3.2.2 Porovnání sociálních sítí iTřída, Edmodo a Schoology

Na základě předchozích informací u jednotlivých sociálních sítí jsem se rozhodla sociální síť porovnat, jak z hlediska nabízených služeb, tak z hlediska vzhledu. V levém sloupci jsou vypsány konkrétní informace, o kterých jsem se již zmínila. Ve zbylých třech sloupcích jsou jednotlivé sociální sítě, u kterých bude odpověď zaznamenaná pomocí slov ano či ne.

Tabulka č. 1: Porovnání sociálních sítí iTřída, Edmodo a Schoology

	iTřída	Edmodo	Schoology
Jazyk	čeština	angličtina	angličtina
Možnost sdílení dokumentů	ano	ano	ano
Registrace zdarma	ano	ano	ne
Zobrazení rozvrhu hodin	ano	Ne	ne
Tvorba testů	ano	ano	ano
Kalendář událostí	ano	ano	ano
Podobnost vzhledu s jinou sociální sítí	ano	ano	ano
Posílání zpráv mezi spolužáky	ne	ano	ano
Možnost posílání zpráv mezi učitelem a žáky	ano	ano	ano
Odevzdávání úkolů a seminárních prací	ano	ano	ano
Vstup na pozvánku	ano	ano	ano
Vstup rodičů do třídy	ne	ano	ne

Při pohledu na tabulku si můžeme všimnout, že všechny tři sociální sítě jsou si podobné ve většině nabízených funkcí. Z tabulky vyplývá, že česká iTřída svým uživatelům nenabízí možnost posílání zpráv mezi spolužáky a také zde není možný vstup rodičů do třídy. Největší výhodu spatřuji v tom, že je v českém jazyce, a tedy pro žáky a učitele je jednoduchá na ovládání. U sociální sítě Edmodo si můžeme všimnout, že nenabízí zobrazení rozvrhu hodin a stejně jako iTřída neumožňuje vytvoření vlastního blogu. Schoology naopak umožňuje

vytvoření vlastního blogu, ale neumožňuje vytvoření registrace zdarma. Stejně jako Edmodo nenabízí zobrazení rozvrhu hodin a stejně jako iTřída nenabízí možnost vstupu rodičů do třídy. Největší výhodou všech třech sítí je, že jsou vzhledově velmi podobné Facebooku, a tím pádem se v nich jak žáci, tak učitelé snadno orientují.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

V praktické části budu vycházet z teorie, se kterou jsme se seznámili v předchozích kapitolách bakalářské práce. Ta byla zpracovaná na základně dostupných knižních a internetových zdrojů. Praktická část bakalářské práce je zaměřena na zjištění, zda žáci 8. a 9. tříd základní školy využívají sociální sítě ve vzdělávání. V samotné praktické části bude proveden vlastní průzkum.

V první kapitole praktické části budou představeny některé dosavadní průzkumy, které již byly v minulosti provedeny, a některé z výsledků v kapitole zhodnocení a diskuze porovnam s vlastními zjištěnými výsledky. Dále uvedu hlavní cíle bakalářské práce a následně si stanovím několik deskriptivních problémů. Další podkapitola se bude věnovat výběru vzorku do výzkumného šetření, ve kterém bude objasněno, jakým způsobem jsem vzorek vybírala. Poté se jen krátce budu věnovat metodě výzkumného šetření. Následující kapitola se již bude věnovat sběru dat.

Cílovou skupinou jsem si zvolila žáky 8. a 9. tříd základních škol v Šumperku, kteří jsou ve věku, kdy mohou mít zřízen účet na většině sociálních sítí. Sběr dat bude prováděn pomocí dotazníku, který byl vytvořen v elektronickém prostředí. Žáci dotazník vyplní v hodinách výpočetní techniky. Při jeho vyplňování budu přítomna a v případě nejasností budu připravena zodpovědět doplňující otázky.

4 ZHODNOCENÍ AKTUÁLNÍHO STAVU

Na úvod praktické části je nejprve nutné představit dosavadní výzkumy, které se zabývaly využíváním sociálních sítí ve vzdělávání, jak na základních, středních, tak i vysokých školách. V teoretické části jsem se již zmínila o tom, že existuje mnoho možností, jak sociální sítě ve vzdělávání využít.

V následující kapitole si uvedeme vybrané výsledky výzkumů, které se tímto tématem zabývaly. Využitím sociálních sítí ve vzdělávání se podle webových stránek theses.cz zabývalo již několik prací. Mnoho z nich je však zaměřeno na jinou cílovou skupinu, např. na studenty vysokých škol či středních škol. Některé práce se také zabývají využitím sociálních sítí ve firemním vzdělávání nebo ve volném čase. Rozhodla jsem se uvést 3 práce, které jsou na těchto stránkách dostupné a další 2 výzkumy, jeden z ČR a druhý z Ománu. Výsledky těchto výzkumů v kapitole diskuze a zhodnocení vybraných výsledků porovnám s výsledky mého dotazníkového šetření.

Prvním výzkum, který zde zmíním, byl realizován v roce 2012 se 300 studenty, ze 3 vysokých škol (Bankovní institut vysoká škola, Provozně ekonomická fakulta České zemědělské univerzity v Praze a Fakulta informatiky a statistiky Vysoké školy ekonomické v Praze). Z výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že celkem 93 % respondentů má vytvoření účet na sociální síti Facebook a aktivně jej využívá. Současně byli respondenti tázáni, kolik času průměrně stráví na Facebooku každý den. Z odpovědí vyplynulo, že 34 % dotázaných tráví na sociální síti více než hodinu denně a 62 % více než 30 minut denně. Na odpověď, jaké aktivity na Facebooku každý den dělají, 126 respondentů odpovědělo, že komunikují na chatu nebo ve skupinách, 61 respondentů odpovědělo, že dává „To se mi líbí“ k příspěvkům ostatních uživatelů a 54 respondentů odpovědělo, že sdílí obsah jiných uživatelů. Ze stejného dotazníkového šetření vyplývá, že většina, tj. 237 respondentů, získává podklady pro samostudium od vyučujících. Druhou nejčastější odpovědí bylo vyhledávání a internetu, které zvolilo 213 respondentů. Jelikož se výzkum detailněji problematice nevěnoval, nelze zjistit, zda je internet hlavním či jen podpůrným zdrojem informací. (Herout, 2012)

Dalším výzkum pochází z roku 2014 a zabýval se využitím sociálních sítí ve vzdělávání vysokoškolskými studenty v Ománu. Výzkum probíhal mezi studenty na různých univerzitách, vysokých školách a dalších vzdělávacích institucích. Výzkumu se zúčastnilo 106 studentů, z toho bylo 56 % žen a 44 % mužů. Respondenti byli rozděleni do dvou věkových skupin, 19 až 25 let (96 %) a 25 až 35 let (4 %). Cílem výzkumu bylo zjistit, jaké sociální sítě a z jakých důvodů studenti využívají a jaký vliv mají na vzdělávání. Dalším cílem bylo také analyzovat

hlavní problémy, se kterými se studenti při využívání sociálních sítí setkávají. Z výsledků výzkumu vyplynulo, že studenti nejvíce využívají sociální síť YouTube (45 %) a Facebook (37 %). Twitter překvapivě využívá jen 8 % studentů. Na otázku, z jakých důvodů navštěvují sociální sítě, většina odpověděla, že pro zábavu. Dalšími důvody návštěv jsou, že poskytují efektivní a pohodlný způsob učení a komunikace se spolužáky a přáteli. Několik studentů také zvolilo důvod, že sociální sítě využívají jejich spolužáci. Dalším cílem bylo zjistit, jaký vliv mají sociální sítě na vzdělávání. 68 % studentů uvedlo, že sociální sítě zlepšily jejich způsob učení a 51 % studentů uvedlo, že prostřednictvím sociálních sítí mohou komunikovat se spolužáky a navzájem si pomáhat při učení. Jako hlavní problém při využívání sociálních sítí ve vzdělávání mnoho studentů uvedlo, že mají obavu o svoji bezpečnost a soukromí. Co se týče pozitivního dopadu, studenti uvedli například interakci mezi studenty, povzbuzování při skupinové práci nebo sdílení myšlenek. (M. Al-Mukhaini, S. Al-Qayoudhi, Al-Badi, 2014)

První vysokoškolskou prací je bakalářská práce s názvem „*Sociální sítě a jejich využití ve vzdělávání*“, jejímž autorem je Jiří Forman z Fakulty informatiky a managementu, z Univerzity v Hradci Králové. Jedním z cílů práce bylo zjistit, jak se staví uživatelé k sociálním sítím a jejich využití ve vzdělávání. Jako metodu výzkumu zvolil dotazníkové šetření, kterého se účastnilo 540 respondentů ve věku 19 až 29 let z celé České republiky. Z výsledků vyplynulo, že 274 respondentů navštěvuje sociální sítě ze studijních důvodů a pokud by existovala nějaká sociální síť zaměřená pouze na vzdělávání, mělo by zájem ji využívat 58,33 % respondentů. (Forman, 2015)

Využitím sociálních sítí ve vzdělávání se také zabývá bakalářská práce „*Sociální sítě a jejich využití ve vzdělávání*“ Jana Pavlase z Univerzity v Hradci Králové z roku 2015. Ten si klade za cíl zjistit názory studentů na výukovou sociální síť. Výzkumnou metodou byl opět dotazník, který vyplnilo 100 studentů ve věku 17 až 19 let. 95 % respondentů na otázku, zda používají některou ze sociálních sítí jako pomoc při přípravě do školy, odpovědělo ano, používám často nebo ano, občas používám. Z toho lze usoudit, že využití sociálních sítí v rámci výuky má velký potenciál a může přinést zlepšení studijních výsledků. Podle respondentů, by sociální síť pro podporu výuky měla mít prostor pro sdílení materiálů (79 %), prostor pro vkládání svých prací, úkolů a dokumentů (73 %), přehled termínů testů, zkoušení a školních akcí (68 %) a možnost komunikace se spolužáky a s učiteli v reálném čase (65 %). Na otázku, jaký přínos podle nich nabízí výuková sociální síť, odpověděla většina: snadnější získávání materiálů, osobnější spojení s vyučujícím, efektivnější domácí příprava či větší chuť k učení. (Pavlas, 2015)

Poslední prací, která se tímto tématem zabývá, je diplomová práce s názvem „*Sociální sítě a jejich využití ve vzdělávání*“, jejíž autorkou je Lucie Ptáčková. Pomocí dotazníkového šetření

se snažila zjistit, jaký mají studenti vysokých škol postoj k využívání sociálních sítí a zda jsou ochotni využívat sociální síť jako podpůrný prostředek k výuce a komunikaci. Dotazník vyplnilo 148 respondentů. Ti na otázku, zda se setkali na sociálních sítích s vyučujícím, který jim prostřednictvím nich poskytoval informace, odpověděli že 54,34 % ne a 45,65 % ano. Poskytování informací od vyučujících prostřednictvím sociálních sítí vnímá jako přínos 96,88 % respondentů. Zbývající respondenti odpověděli, že tato komunikace pro ně není přínosná, a to zejména z toho důvodu, že prostředí konkrétní sociální sítě je velmi chaoticky uspořádané a sociální sítě mohou omezit osobní kontakt mezi vyučujícím a studentem. Na otázku, zda je možné využít sociální síť jako pomůcku ke studiu, pokud by měl každý předmět svůj vlastní profil, odpovědělo 83,33 % dotazovaných ano a 16,67 % ne. (Ptáčková, 2015)

5 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ

Kromě zhodnocení aktuálního stavu zkoumané problematiky, obsahuje praktická část bakalářské práce také výzkumné šetření, které nám objasní, zda vybraní žáci 8. a 9. tříd základní školy v Šumperku využívají sociální sítě ve vzdělávání. Před samotným začátkem průzkumu, je důležité si stanovit jeho hlavní cíle a několik deskriptivních výzkumných problémů, se kterými budeme nadále pracovat. V dalších částech této kapitoly je popsán výzkumný vzorek a použitá metoda sběru dat.

5.1 Cíle a problémy výzkumného šetření

Hlavním cílem provedeného výzkumného šetření je zjistit, zda vybraní žáci 8. a 9. tříd základních škol v Šumperku využívají sociální sítě ve vzdělávání. Výzkumné šetření zároveň zkoumá důvody užívání sociálních sítí, a zda je žáci využívají ke studijním účelům. Dalším cílem je zjistit, zda některý z učitelů využívá sociální sítě ve svých hodinách a zda žáci znají či využívají některou ze sociálních sítí určených výhradně ke vzdělávání. Cílem je rovněž zjistit, jaké výhody a nevýhody žáci spatřují ve využívání sociálních sítí ve vzdělávání.

V souvislosti s cíli práce a s teoretickými výstupy je nutné definovat deskriptivní výzkumné problémy, které hodláme řešit. Deskriptivní výzkumné problémy jsou následující:

1. Jaké sociální sítě využívají vybraní žáci?
2. K jakým účelům využívají vybraní žáci sociální sítě?
3. Jaké výhody vybraní žáci spatřují ve využívání sociálních sítí ve vzdělávání?
4. Jaké nevýhody vybraní žáci spatřují ve využívání sociálních sítí ve vzdělávání?
5. Jakým způsobem vybraní žáci nejčastěji na sociálních sítích komunikují se spolužáky?
6. Kolik času tráví vybraní žáci na sociálních sítích za účelem přípravy na výuku?
7. Využívá některý z učitelů sociální sítě v rámci výuky?
8. Využívá některý z učitelů sociální sítě k posílání studijních materiálů?

5.2 Výběr vzorku do výzkumného šetření

Výzkumné šetření bylo provedeno na žácích 8. a 9. tříd základních škol v Šumperku. Dle rejstříku škol (2017) se v Šumperku nachází 5 základních škol. Z těchto pěti škol jsem vybrala dvě základní školy. První jsem zvolila záměrně, jelikož jsem tuto školu sama navštěvovala. Druhou základní školu jsem zvolila zejména z toho důvodu, že se jedná o základní školu

s rozšířenou výukou informatiky a využívající jeden z online školních informačních systémů. Proto předpokládám, že se žáci s některými sociálními sítěmi určenými ke vzdělávání setkali a možná je také využívají. Přišlo mi tedy vhodné, porovnat výsledky výzkumného šetření obou základních škol.

Nejprve jsem telefonicky kontaktovala zástupce škol s prosbou o vyplnění dotazníku. Po telefonické domluvě jsem základní školy navštívila osobně, abychom se dohodli na podrobnostech. Na konzultacích jsme se domluvili, že žáci vyplní dotazník v rámci hodin výpočetní techniky a já budu přítomna, abych žáky seznámila s cílem výzkumného šetření a v případě potřeby objasnila některé nejasnosti při vyplňování. Dotazník byl zaslán zástupcům školy předem, aby si jej mohl pořádně prohlédnout, a po jeho schválení jsme se domluvili na konkrétních termínech návštěv. Po předchozí domluvě jsem školy navštívila celkem 2x. Celkový sběr dat probíhal od 28. 3. 2018 do 4. 4. 2018. Žáci se mohli rozhodnout, zda dotazník vyplní či nikoliv. Z celkového počtu 127 žáků vyplnilo dotazník 117 žáků. Důvodem nevyplnění 10 dotazníků byla nepřítomnost žáků ve vyučování.

5.3 Metoda výzkumného šetření

Pro průzkum, který byl realizován a jehož výsledky jsou uvedeny v následující kapitole, byla zvolena jako nejvhodnější metoda, metoda sběru dat pomocí dotazníku. Lze ji zařadit jako kvantitativně orientovanou metodu, jelikož umožňuje v krátkém čase získat informace od velkého počtu respondentů. To také bylo důvodem, proč jsem si tuto metodu zvolila.

Jedná se o velmi frekventovanou metodu v pedagogických výzkumech. Skládá se z předem připravených otázek, které musí být jasně a srozumitelné formulované, aby je respondent snadno pochopil. Otázky se mohou vztahovat buď k vnějším, nebo k vnitřním jevům. Respondentem se rozumí dotazovaná osoba, která odpovídá na otázky v dotazníku. (Chráška, 2007, s. 163)

Otázky v dotazníku lze nazývat jako položky a podle toho, jakým způsobem na ně respondent odpovídá, je lze rozdělit na položky uzavřené a otevřené. U otevřených položek respondent odpověď vytváří a nejsou mu nabízeny žádné hotové odpovědi. To může způsobovat potíže při vyhodnocování. U uzavřených otázek respondent vybírá z předem nabízených odpovědí, což také zjednodušuje pozdější vyhodnocování odpovědí. Podle počtu předkládaných odpovědí lze rozdělit položky na dichotomické a polytomické. Položky

dichotomické jsou takové, které obsahují dvě navzájem se vylučující odpovědi, např. ano – ne. U polytomických položek má respondent na výběr z více odpovědí. Kromě nabízených odpovědí je vhodné použít i možnost „jiná odpověď“, kterou respondent zvolí v případě, že mu žádná z nabízených odpovědí nevyhovuje. Tyto položky označujeme jako položky polouzavřené. (Chráska, 2007, s. 164)

„Pro úspěch dotazníkového šetření je důležité, aby respondenti měli záruku, že dotazníkem zjištěné skutečnosti nebudou zneužiti proti nim. V tomto směru bývá prospěšné užívání anonymních dotazníků. Anonymním dotazníkem většinou získáme pravdivější údaje, na druhé straně však anonymní dotazník mlže svádět k neodpovědnému vyplňování.“ (Chráska, 2007, s. 175)

V mém dotazníkovém šetření byl použit anonymní dotazník, právě z důvodu, aby si některý z respondentů nemusel obávat, že výsledky budou spojovány s jeho jménem. Dotazník byl zpracován v elektronické podobě a respondentům byl poslán odkaz na dotazník prostřednictvím e-mailu v hodině výpočetní techniky. Respondenti celkově odpovídali na 21 položek. V úvodní části dotazníku byli respondenti informováni, k čemu dotazník slouží a zároveň byli seznámeni s pokyny k jeho vyplnění. Pokud se však v průběhu vyplňování objevili nějaké nejasnosti, byla jsem připravena, abych mohla na otázky odpovědět.

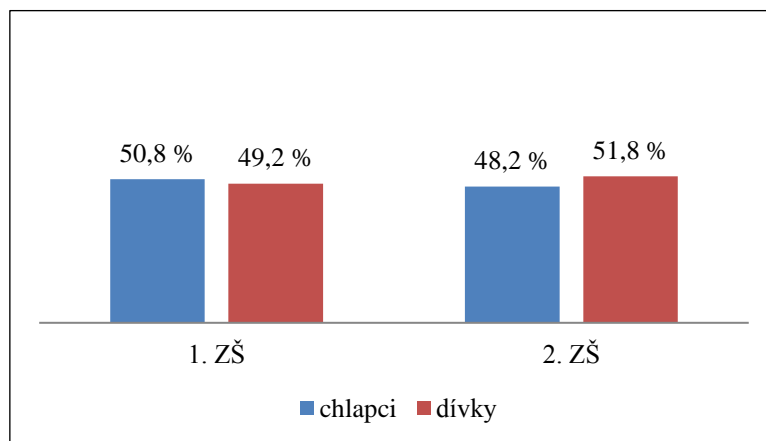
6 VÝSLEDKY VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ

V této kapitole jsou zobrazeny výsledky výzkumného šetření, které probíhalo na dvou vybraných základních školách v Šumperku u žáků 8. a 9. tříd. Jednotlivé výsledky jsou zobrazeny v tabulkách a grafech. Pro lepší přehlednost je položka číslo 8 vypracovaná do dvou grafů. Ostatní položky obsahují jeden graf, který je rozdělen na dvě skupiny podle toho, kterou školu žáci navštěvují. Tímto rozdělením lze školy snadněji porovnat. Ke každé položce v dotazníku je sestavená tabulka, ve které je uvedena absolutní četnost získaných odpovědí a graf, ve kterém je znázorněna relativní četnost v %. Jak je zmíněno v předchozí kapitole, z celkového počtu 127 respondentů vyplnilo online dotazník celkem 117 respondentů. 10 dotazníků nebylo vyplněno z důvodu nepřítomnosti žáku ve školách.

Vyhodnocení položky č. 1: Jsi dívka nebo chlapec?

Tabulka č. 2: Pohlaví respondentů

	1.ZŠ	2. ZŠ
chlapci	31	27
dívky	30	29

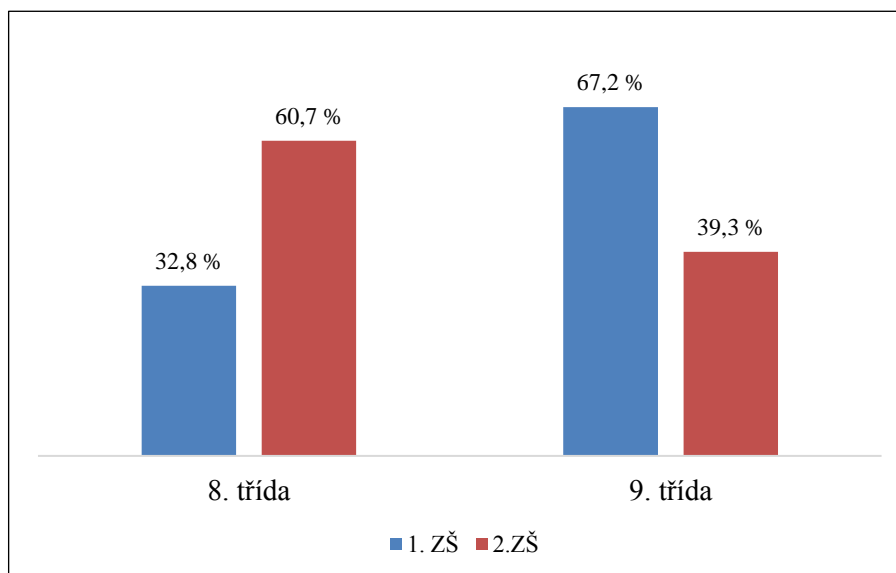
Graf č. 1: Pohlaví respondentů

Z celkového počtu 117 respondentů, vyplnilo dotazník 58 chlapců a 59 dívek.

Vyhodnocení položky č. 2: Do které třídy chodíš?

Tabulka č. 3: Rozdělení žáků podle tříd

	1. ZŠ	2. ZŠ
8. třída	20	34
9. třída	41	22

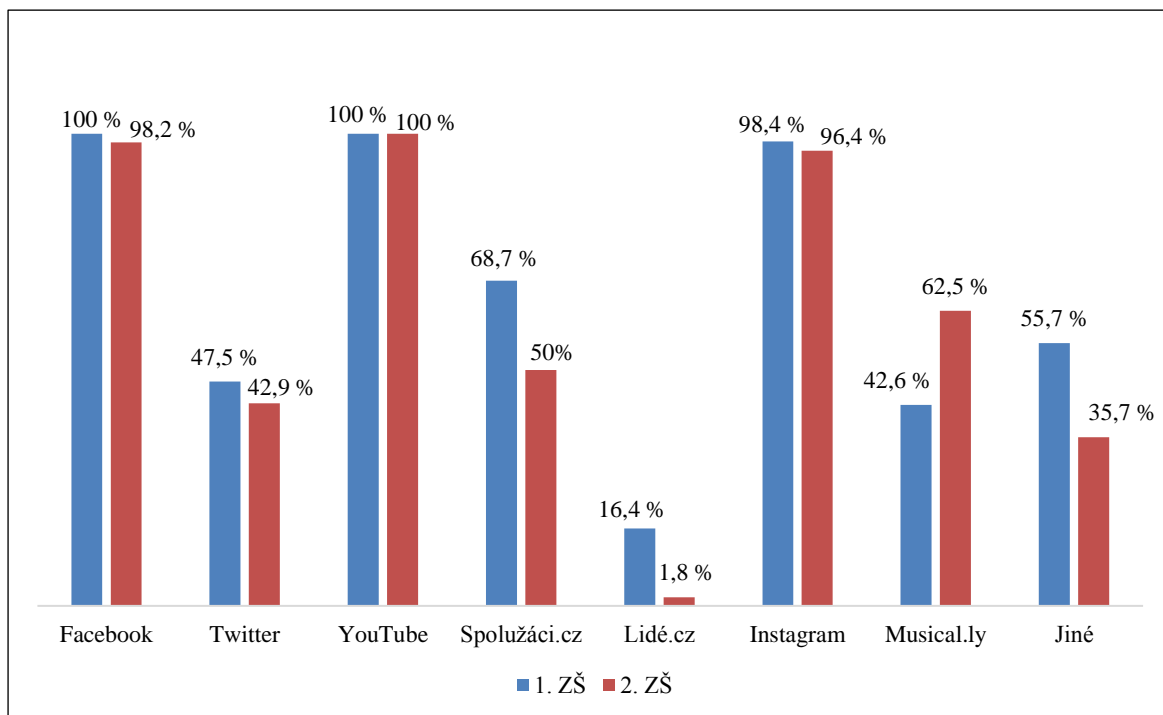
Graf č. 2: Rozdělení žáků podle tříd

Z celkového počtu respondentů vyplnilo dotazník 54 žáků 8. tříd a 63 žáků 9. tříd. Na 1. ZŠ se zúčastnilo výzkumného šetření 20 žáků 8. tříd a 41 žáků 9. tříd. Na 2. ZŠ pak 34 žáků 8. tříd a 22 žáků 9. tříd.

Vyhodnocení položky č. 3: Jaké sociální sítě využíváš?

Tabulka č. 4: Sociální sítě, které žáci využívají

	1. ZŠ	2. ZŠ
Facebook	61	55
Twitter	29	24
YouTube	61	56
Spolužáci.cz	42	28
Lidé.cz	10	1
Instagram	60	54
Musical.ly	26	35
Jiné	34	20

Graf č. 3: Jaké sociální sítě žáci využívají

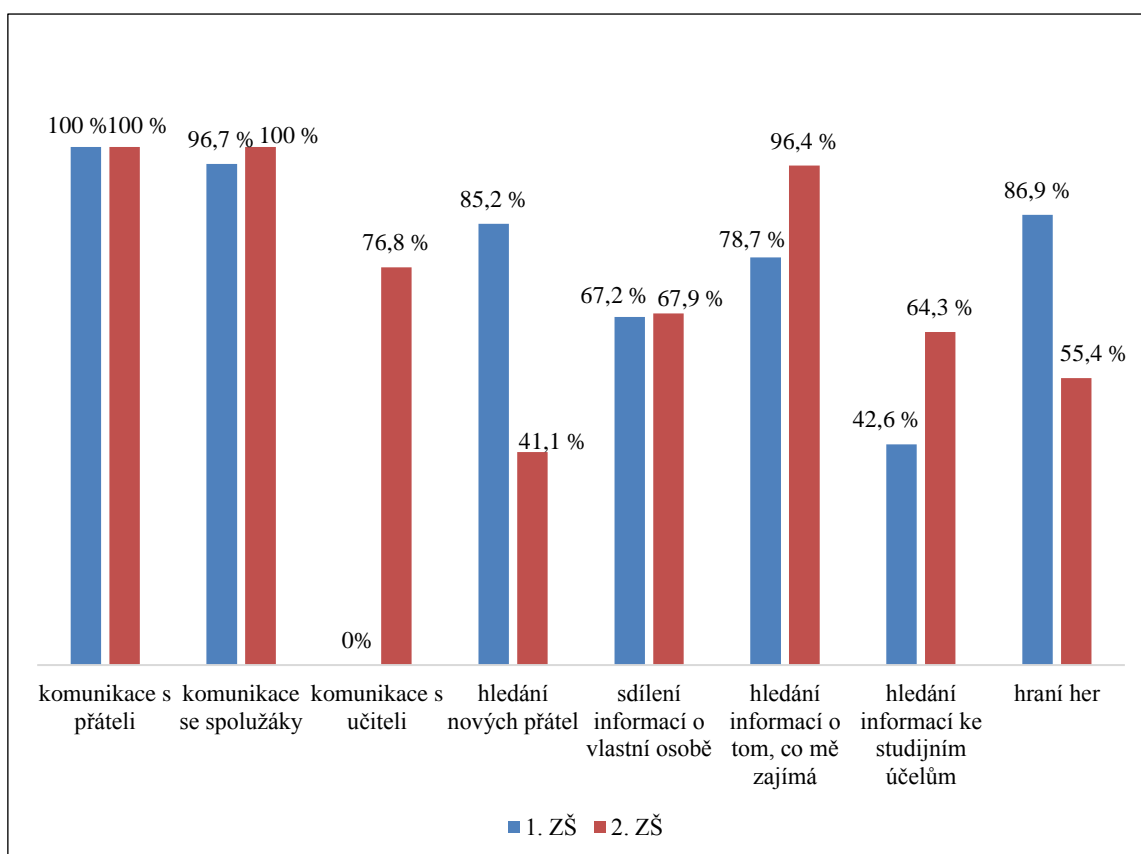
Z uvedeného grafu vyplývá, že žáci obou základních škol nejvíce využívají sociální sítě Facebook a YouTube, avšak hned v závěsu je sociální síť Instagram. Vzhledem k upadající oblibě českých sociálních sítí, mě překvapilo, že sociální síť Spolužáci.cz navštěvuje 68,90 % žáků z 1. ZŠ a 50 % žáků z 2. ZŠ. Naopak nejméně žáci využívají sociální síť Lidé.cz. Více než polovina žáků využívá sociální síť Twitter a Musical.ly. Pod možností jiné, se nejvíce objevoval Skype a Snapchat. I když se nejedná přímo o sociální sítě, mají některé jejich znaky. Mezi dalšími odpověďmi se objevovaly sociální sítě Myspace, Libimseti, Pinterest či Tumblr.

Vyhodnocení položky č. 4: K jakým účelům využíváš sociální sítě?

Tabulka č. 5: Účel využití sociálních sítí

	1. ZŠ	2. ZŠ
Komunikace s přáteli	61	56
Komunikace se spolužáky	59	56
Komunikace s učiteli	1	43
Hledání nových přátel	52	23
Sdílení informací o vlastní osobě (fotografie, statusy)	41	38

Hledání informací o tom, co mě zajímá	48	54
Hledání informací ke studijním účelům	26	36
Hraní her	53	31

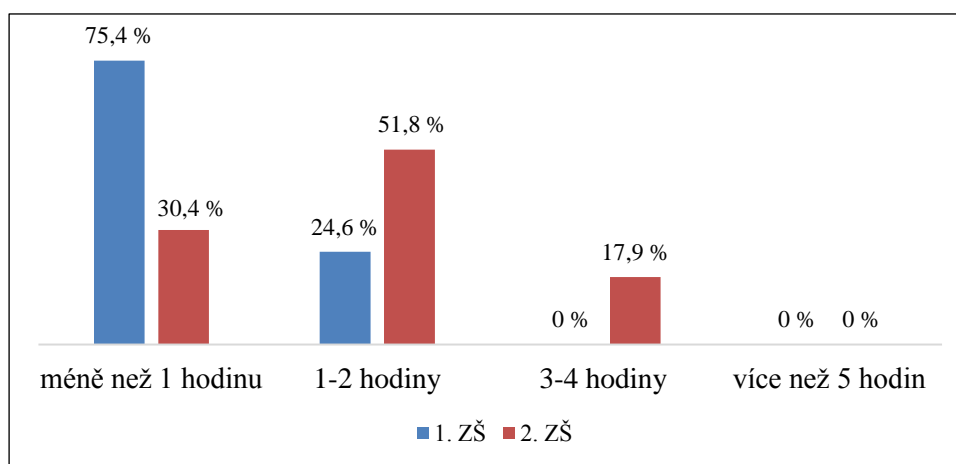
Graf č. 4: K jakým účelům žáci využívají sociální sítě

U položky č. 4 stejně jako u položky č. 2 měli žáci možnost uvést více odpovědí. Získaná data ukazují, že žáci sociální sítě nejvíce využívají ke komunikaci s přáteli, se spolužáky a také k hledání informací o tom, co je zajímavé. Největší rozdíl mezi oběma školami je ve využití sociálních sítí ke komunikaci s učiteli. Na 1. ZŠ nekomunikuje prostřednictvím sociálních sítí žádný z žáků, naopak na 2. ZŠ je to 43 žáků (76,8 %).

Vyhodnocení položky č. 5: Kolik hodin z celkového počtu strávených na sociálních sítích věnuješ přípravě do školy?

Tabulka č. 6: Četnost využití sociálních sítí k přípravě do školy

	1.ZŠ	2.ZŠ
Méně než 1 hodinu	46	17
1-2 hodiny	15	29
3-4 hodiny	0	10
Více než 5 hodin	0	0

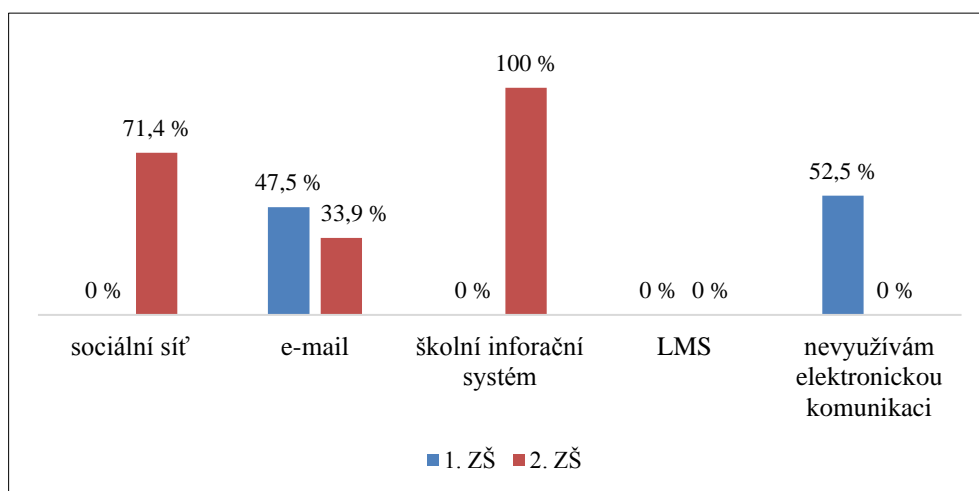
Graf č. 5: Četnost využití sociálních sítí k přípravě do školy

Dotazovaní žáci z 1. ZŠ uvedli, že k přípravě do školy využívají sociální sítě méně než 1 hodinu, naopak dotazovaní žáci z 2. ZŠ využívají sociální sítě k přípravě do školy 1-2 hodiny.

Vyhodnocení položky č. 6: Jaký způsob elektronické komunikace využíváš při kontaktu s učiteli nebo se školou?

Tabulka č. 7: Způsob elektronické komunikace při kontaktu s učiteli nebo se školou

	1. ZŠ	2.ZŠ
Sociální síť	0	40
e-mail	29	19
Školní informační systém	0	56
LMS	0	0
Nevyužívám elektronickou komunikaci	32	0

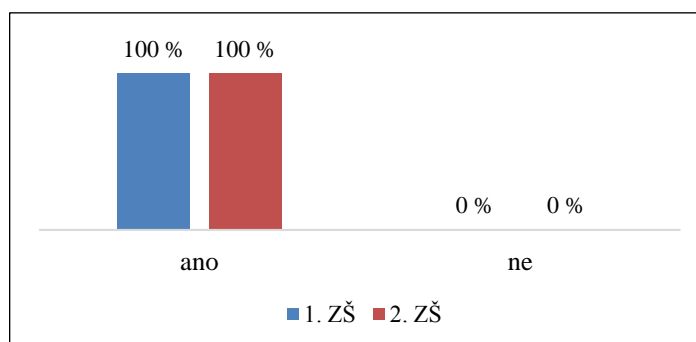
Graf č. 6: Způsob elektronické komunikace při kontaktu s učitelem nebo se školou

Stejně jako u položky č. 4 a č. 2 mohli žáci uvést více odpovědí. Žáci 2. ZŠ nejčastěji využívají školní informační systém, dále pak sociální síť a e-mail. Naopak žáci 1. ZŠ školní informační systém ani sociální síť ke komunikaci nevyžívají a preferují spíše osobní kontakt nebo komunikaci prostřednictvím e-mailu. Žáci ani jedné školy nevyžívají LMS ke komunikaci s učitelem nebo se školou.

Vyhodnocení položky č. 7: Máte jako třída na některé ze sociálních sítí vytvořenou skupinu či profil, kde sdílíte materiály a pomáháte si se spolužáky při plnění úkolů a seminárních prací?

Tabulka č. 8: Existence společné skupiny či profilu

	1. ZŠ	2. ZŠ
ano	61	56
ne	0	0

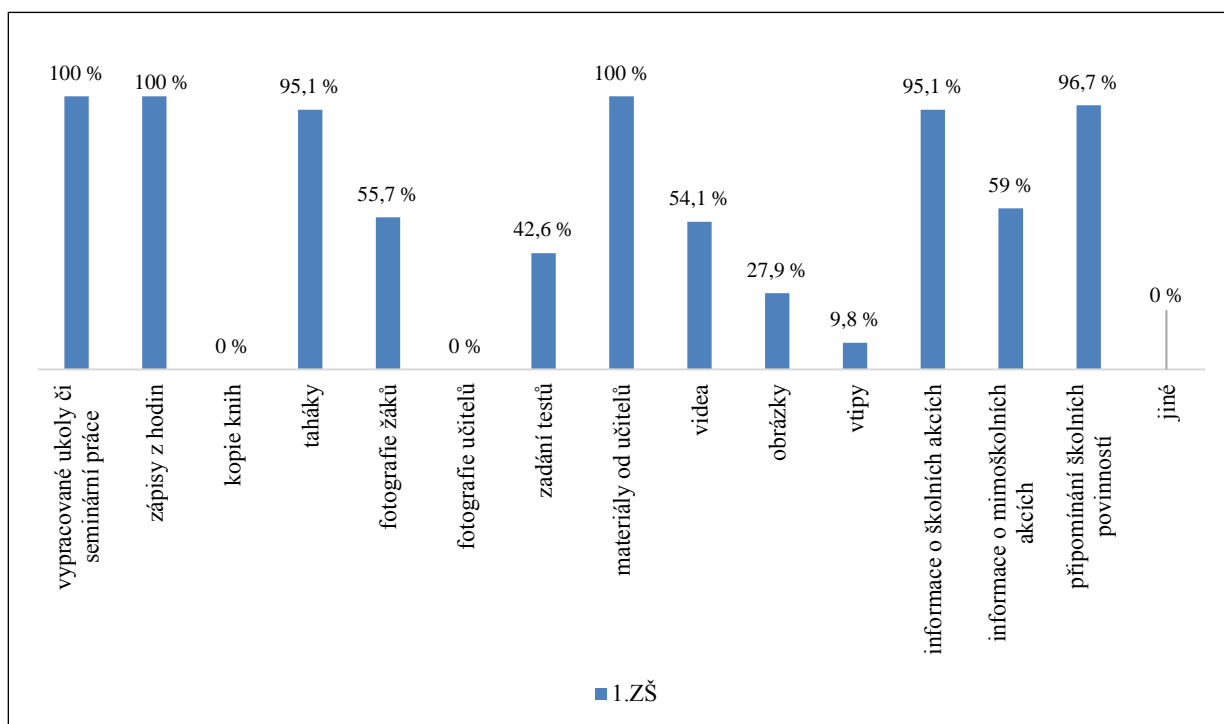
Graf č. 7: Existence společné třídní skupiny či profilu

Z uvedeného grafu vyplývá, že žáci na obou školách mají vytvořenou skupinu či profil, na které sdílí studijní materiály a se spolužáky si pomáhají při plnění úkolů a seminárních prací.

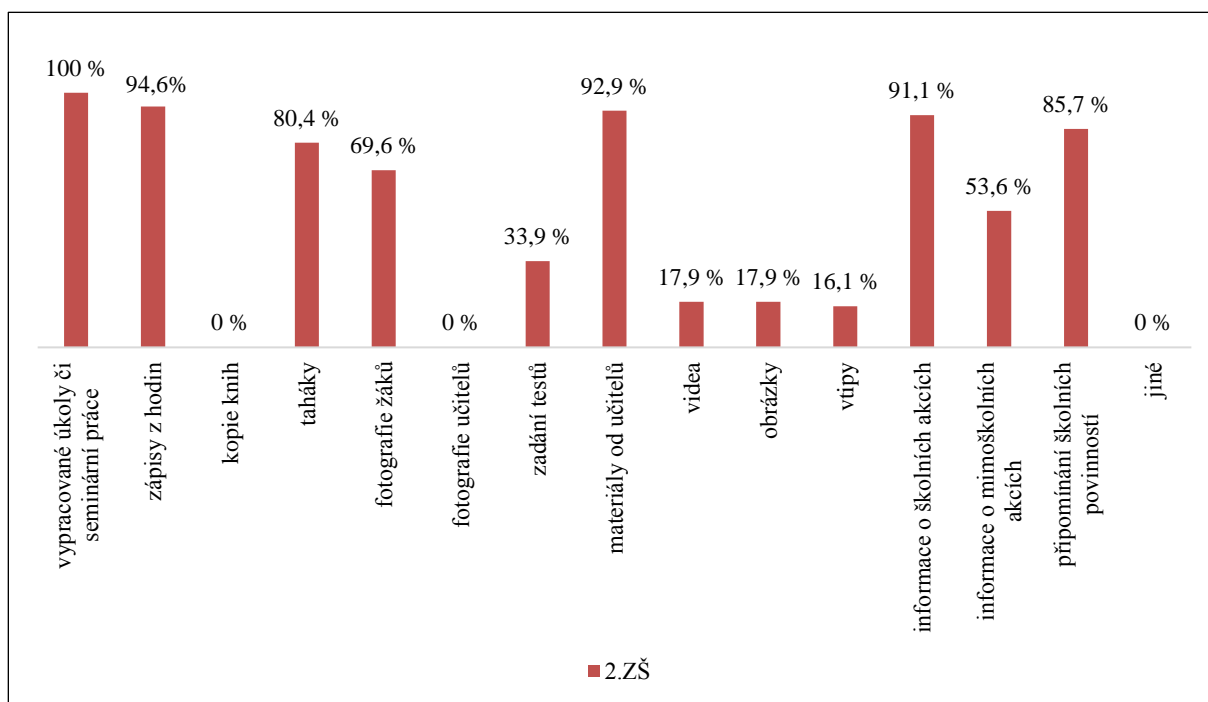
Vyhodnocení položky č. 8: Jaké informace na skupině či profilu sdílíte?

Tabulka č. 9: Jaké informace žáci sdílí na skupině či profilu

	1. ZŠ	2.ZŠ
Vypracované úkoly či seminární práce	61	56
Zápisy z hodin	61	53
Kopie knih	0	0
Taháky	58	45
Fotografie žáků	34	39
Fotografie učitelů	0	0
Zadání testů	26	19
Materiály od učitelů	61	52
Videa	33	10
Obrázky	17	10
Vtipy	6	9
Informace o školních akcích	58	51
Informace o mimoškolních akcích	36	30
Připomínání školních povinností	59	48
Jiné	0	0

Graf č. 8: Jaké informace žáci 1. ZŠ sdílí na skupině či profilu

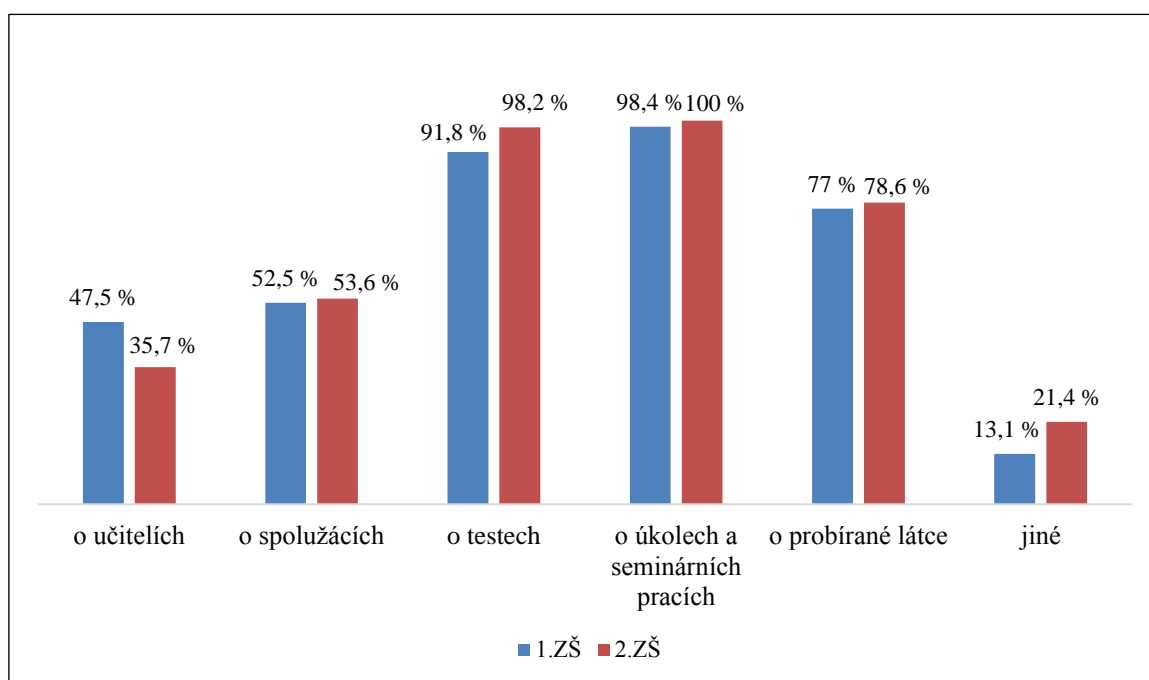
Graf č. 9: Jaké informace sdílí žáci 2. ZŠ na skupině či profilu

Stejně jako u některých předcházejících položek, měli žáci možnost uvést více odpovědí. Z uvedených grafů vyplývá, že žáci na obou školách odpovídali velmi podobně. Obě skupiny žáků nejčastěji sdílí vypracované úkoly a seminární práce, zápisy z hodin, materiály od učitelů, informace o školních akcích a také si připomínají školní povinnosti. Pokud srovnáme graf č. 8 a graf č. 9, zejména pak položky videa, obrázky a vtipy, tak zjistíme, že žáci na 1. ZŠ využívají skupinu či profilu pro zábavu ve větší míře než žáci 2. ZŠ.

Vyhodnocení položky č. 9: O jakých konkrétních věcech se se spolužáky na sociálních sítích bavíte?

Tabulka č. 10: O jakých konkrétních věcech se žáci se spolužáky na sociálních sítích baví

	1. ZŠ	2. ZŠ
O učitelích	29	20
O spolužácích	32	30
O testech	56	55
O úkolech nebo seminárních pracích	60	56
O probírané látce	47	44
Jiné	8	12

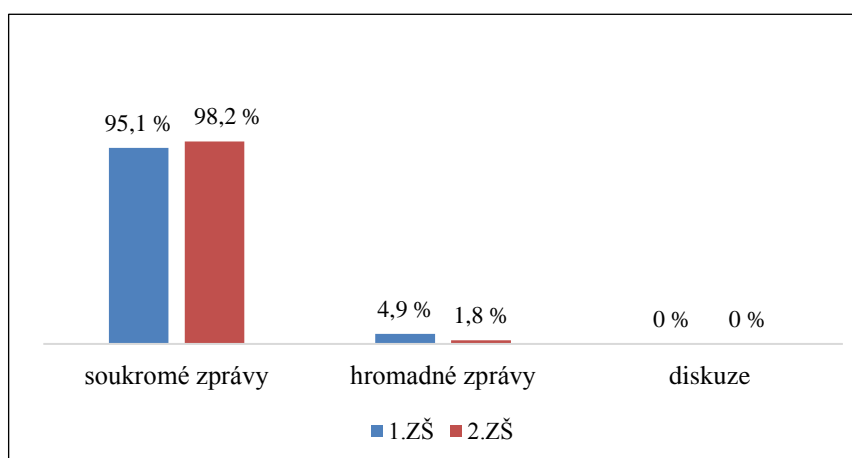
Graf č. 10: Konkrétní věci probírané na sociálních sítích

U této položky byla opět možnost uvést více odpovědí. Žáci z obou škol shodně určili, že se na sociálních sítích baví nejvíce o úkolech a seminárních pracích. Druhou nejčastější odpovědí pak bylo bavení se o testech a na třetím místě o probírané látce. U možnosti jiné se nejvíce objevovala odpověď domlouváme se, co budeme dělat po škole, domlouváme se na fotbal a dáváme si tipy na seriály a filmy.

Vyhodnocení položky č. 10: Jakým způsobem na sociálních sítích nejčastěji se spolužáky komunikujete?

Tabulka č. 11: Nejčastější komunikace mezi spolužáky

	1.ZŠ	2.ZŠ
Soukromé zprávy	58	55
Hromadné zprávy	3	1
Diskuze	0	0

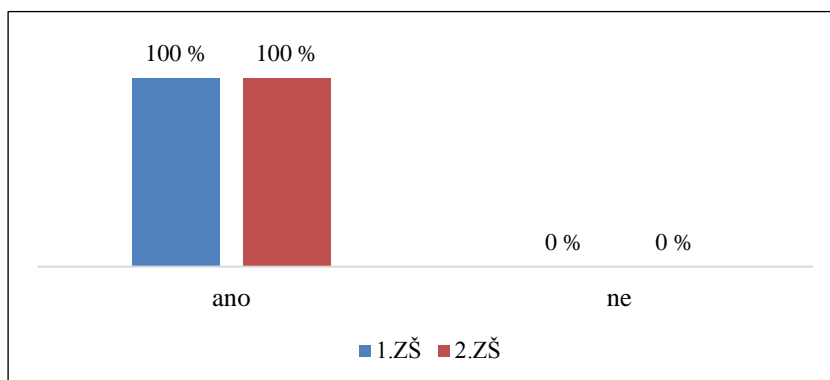
Graf č. 11: Nejčastější způsob komunikace mezi spolužáky

Z grafu vyplývá, že nejčastější způsob komunikace je prostřednictvím soukromých zpráv.

Vyhodnocení položky č. 11: Využívá některý z učitelů, který tě v tomto školním roce učí, sociální sítě ve svých hodinách? Např. YouTube pro doplnění probíraného učiva.

Tabulka č. 12: Využívání sociálních sítí v hodinách

	1. ZŠ	2. ZŠ
ano	61	56
ne	0	0

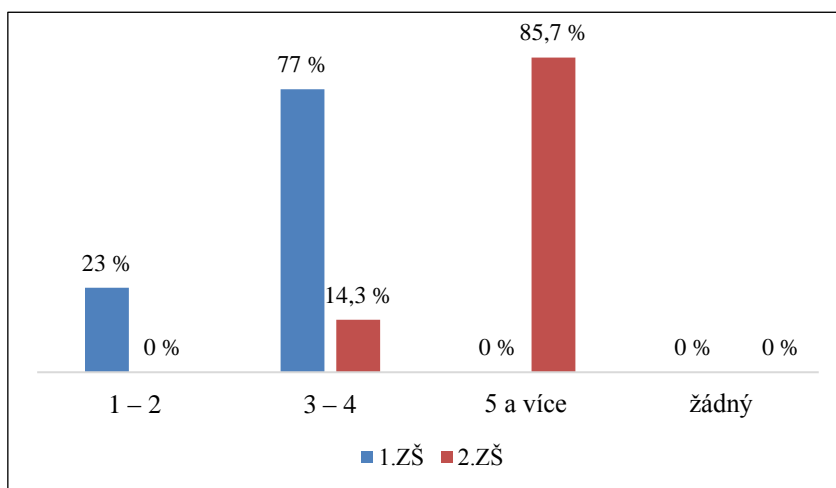
Graf č. 12: Využití sociálních sítí v hodinách

Z daného grafu je zřejmé, že na obou školách některý z učitelů využívá sociální sítě ve svých hodinách.

Vyhodnocení položky č. 12: Kolik učitelů, v aktuálním školním roce, kteří tě učí, využívá sociální sítě ve svých hodinách? (Např. YouTube, Facebook, Twitter)

Tabulka č. 13: Počet učitelů, kteří využívají sociální sítě v hodinách

	1. ZŠ	2. ZŠ
1-2	14	0
3-4	47	8
5 a více	0	48
žádný	0	0

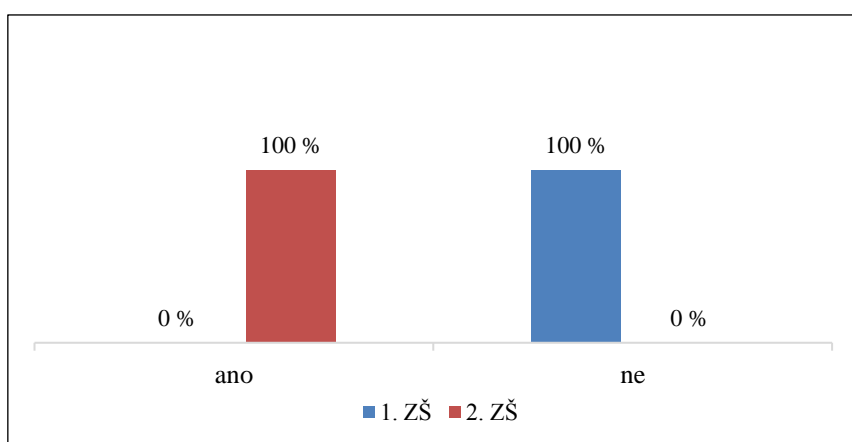
Graf č. 13: Počet uživatelů, kteří využívají sociální sítě ve svých hodinách

V grafu č. 13 je patrný velký rozdíl mezi oběma školami. Zajímavé také je, že žáci z jedné školy se neshodli na jednotné odpovědi. Tyto rozdíly mohou být zapříčiněny tím, že v 8. a 9. třídách učí odlišní učitelé. Žáci z 1. ZŠ určili, že sociální sítě v hodinách využívá 1-2 učitelé (23 %) nebo 3-4 učitelé (77 %), na 2. ZŠ jsou to 3-4 učitelé (14,3 %) a 5 a více učitelů (85,7 %).

Vyhodnocení položky č. 13: Posílá některý z učitelů studijní materiály prostřednictvím sociálních sítí?

Tabulka č. 14: Posílání studijních materiálů prostřednictvím sociálních sítí

	1. ZŠ	2. ZŠ
ano	0	56
ne	61	0

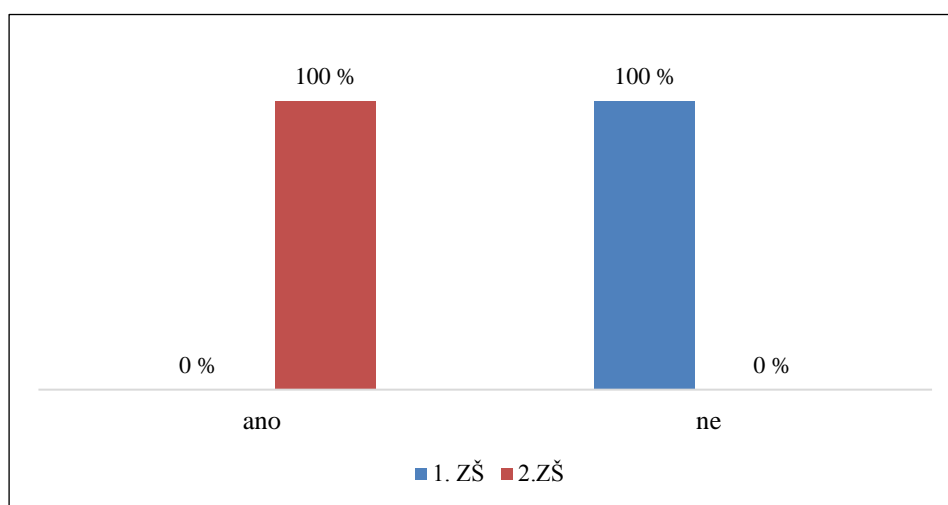
Graf č. 14: Posílání materiálů prostřednictvím sociálních sítí

Jak můžeme v grafu vidět, učitelé na 2. ZŠ posílají žákům studijní materiály prostřednictvím sociálních sítí, naopak učitelé v 1. ZŠ nikoliv.

Vyhodnocení položky č. 14: Můžeš prostřednictvím některé sociální sítě odevzdávat úkoly či seminární práce?

Tabulka č. 15: Odevzdávání úkolů a seminárních prací prostřednictvím sociálních sítí

	1. ZŠ	2. ZŠ
ano	0	56
ne	61	0

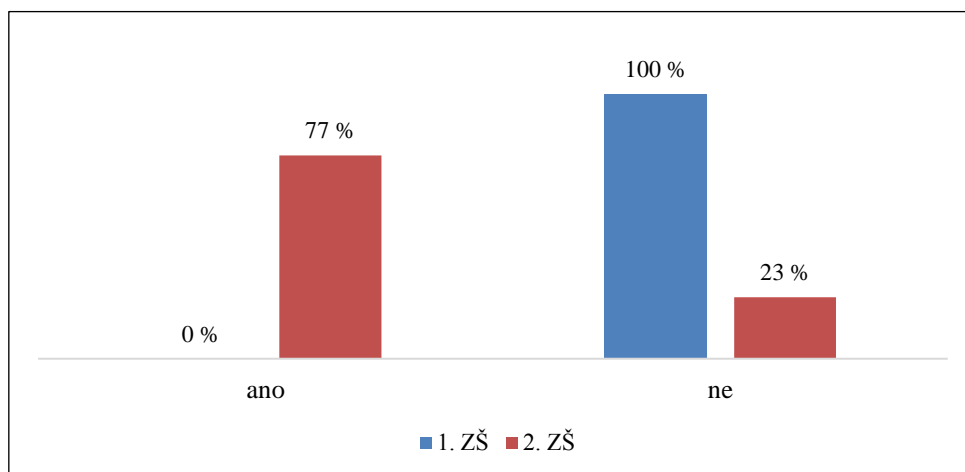
Graf č. 15: Odevzdávání úkolů a seminárních prací prostřednictvím sociálních sítí

Stejně jako u předchozí položky, učitelé na 2. ZŠ umožňují svým žákům, aby odevzdávali úkoly a seminární práce prostřednictvím sociálních sítí. Naopak učitelé na 1. ZŠ tuto možnost neumožňují.

Vyhodnocení položky č. 15: Komunikuješ přes některou sociální síť s učiteli?

Tabulka č. 16: Komunikace s učiteli přes sociální síť

	1. ZŠ	2. ZŠ
ano	0	43
ne	61	13

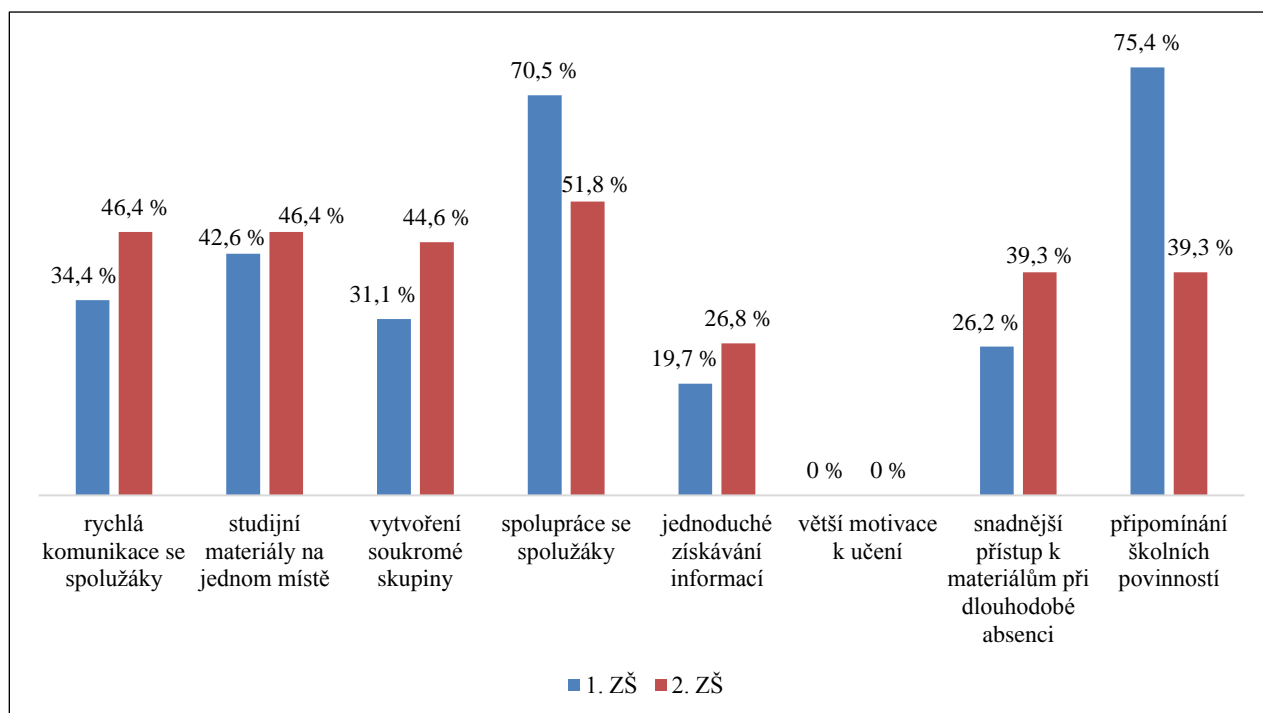
Graf č. 16: Komunikace s učiteli přes sociální síť

Zpracovaný graf ukazuje, že nikdo ze žáků 1. ZŠ nekomunikuje prostřednictvím sociálních sítí s učiteli. U žáků 2. ZŠ není odpověď jednoznačná. 77 % žáků prostřednictvím sociálních sítí s učiteli komunikuje, 23 % nikoliv.

Vyhodnocení položky č. 16: Které z nabízených možností spatřuješ jako největší výhody při využívání sociálních sítí ve vzdělávání.

Tabulka č. 17: Výhody sociálních sítí ve vzdělávání

	1. ZŠ	2. ZŠ
Rychlá komunikace se spolužáky	21	26
Studijní materiály na jednom místě	26	26
Vytvoření soukromé skupiny	19	25
Spolupráce se spolužáky	43	29
Jednoduché získávání informací	12	15
Větší motivace k učení	0	0
Snadnější přístup k materiálům při dlouhodobé absenci	16	22
Připomínání školních povinností	46	22

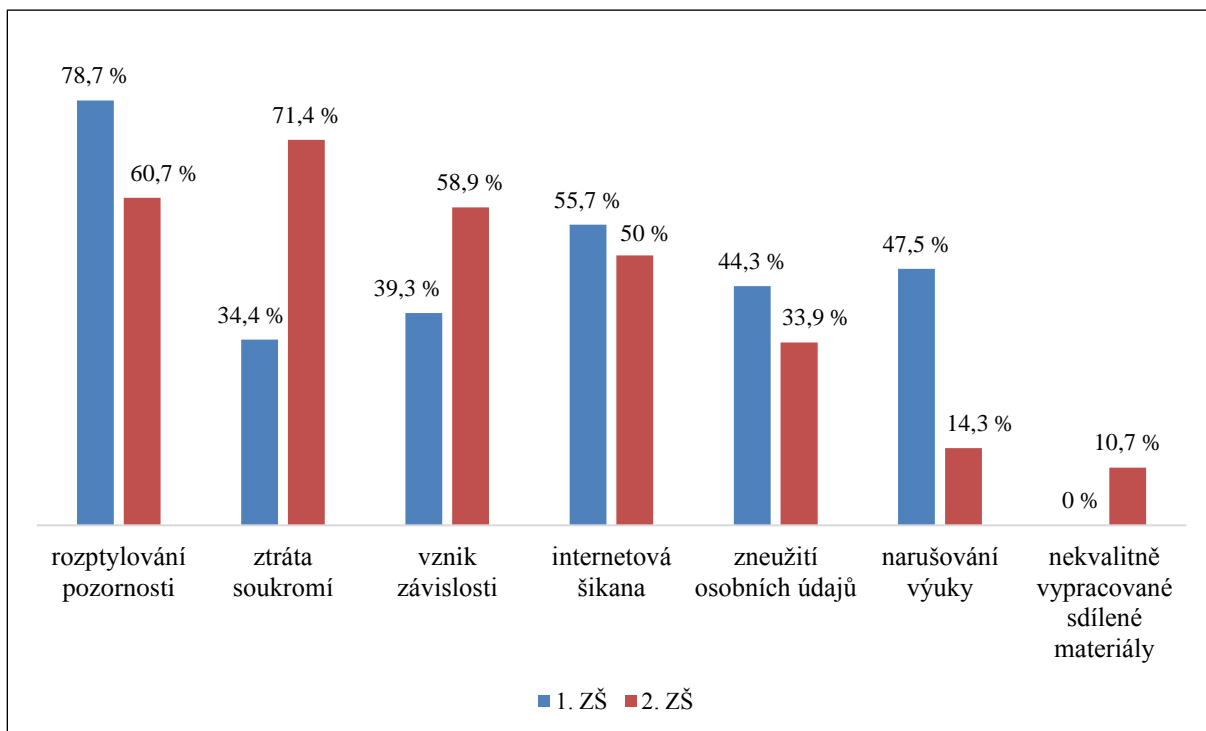
Graf č. 17: Výhody sociálních sítí

U této položky mohli žáci zvolit 3 odpovědi. Žáci z 1. ZŠ spatřují jako největší výhody spolupráci se spolužáky, připomínání školních povinností a studijní materiály na jednom místě. U žáků 2. ZŠ jsou odpovědi vyrovnané, avšak jako největší výhody zvolili spolupráci se spolužáky, rychlou komunikaci se spolužáky a studijní materiály na jednom místě.

Vyhodnocení položky č. 17: Které z nabízených možností spatřuješ jako největší nevýhody při využívání sociálních sítí ve vzdělávání.

Tabulka č. 18: Nevýhody sociálních sítí ve vzdělávání

	1. ZŠ	2. ZŠ
Rozptylování pozornosti	48	34
Ztráta soukromí	21	40
Vznik závislosti	24	33
Internetová šikana	34	28
Zneužití osobních údajů	27	19
Narušování výuky	29	8
Nekvalitně vypracované sdílené materiály	0	6

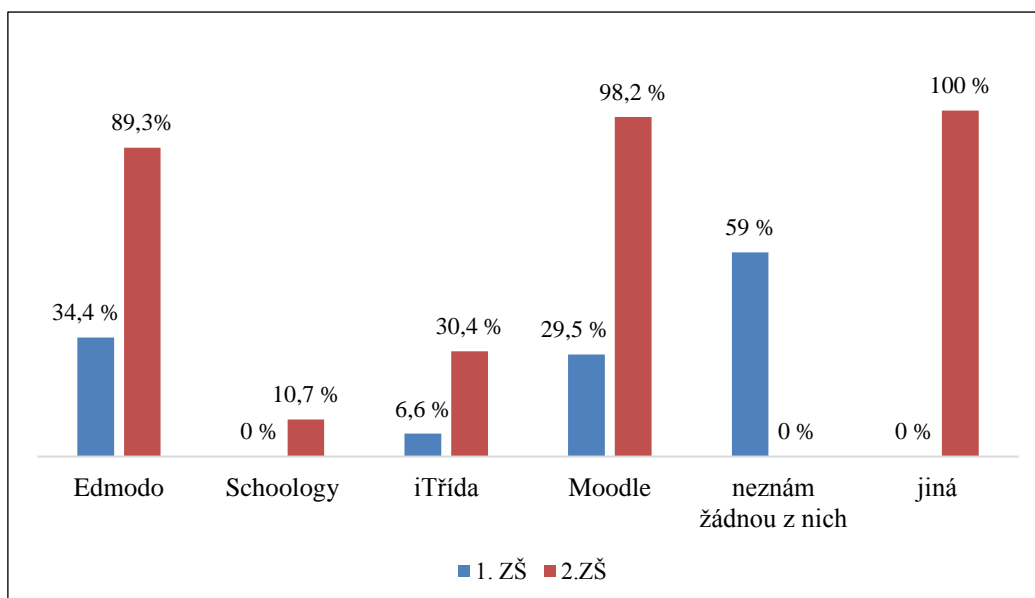
Graf č. 18: Nevýhody sociálních sítí

Stejně jako u předchozí položky, žáci mohli zvolit 3 odpovědi. Žáci z 1. ZŠ spatřují jako největší nevýhody v rozptylování pozornosti, narušování výuky a internetové šikaně. Naopak žáci 2. ZŠ označili za největší nevýhody ztrátu soukromí, rozptylování pozornosti a vznik závislosti. Zajímavé je, že 6 žáků 2. ZŠ zvolilo za jednu z nevýhod nekvalitně zpracované sdílené materiály. U této položky bych předpokládala, že nejčastěji budou zvoleny možnosti ztráta soukromí a zneužití osobních údajů.

Vyhodnocení položky č. 18: Které z těchto sociálních sítí určenou výhradně ke vzdělávání znáš?

Tabulka č. 19: Znalost sociálních sítí určených výhradně ke vzdělávání

	1. ZŠ	2. ZŠ
Edmodo	21	50
Schoology	0	6
iTřída	4	17
Moodle	18	55
Neznám žádnou z nich	36	0
Jiná	0	56

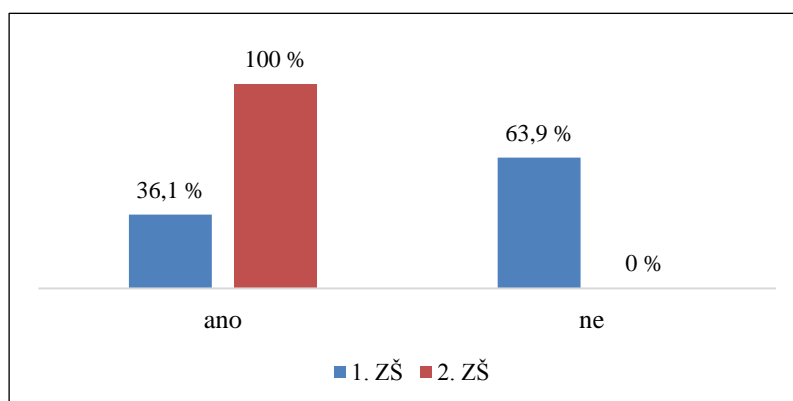
Graf č. 19: Znalost sociálních sítí určených výhradně ke vzdělávání

U položky č. 19 opět mohli žáci zvolit několik odpovědí. Jak je patrné na první pohled, mezi oběma školami je velký rozdíl. Žáci 1. ZŠ nemají velký přehled o těchto sociálních sítích a více než polovina žáků nezná žádnou z nich. Naopak nejvíce žáků z 2. ZŠ zvolilo možnost jiná, pod kterou se skrývá odpověď online školní informační systém iŠkola a to zejména z toho důvodu, že je tento systém na jejich škole využíván.

Vyhodnocení položky č. 19: Měl/a si někdy možnost vidět, jak taková sociální síť funguje?

Tabulka č. 20: Přehled žáků o fungování takových sociálních sítí

	1.ZŠ	2.ZŠ
ano	22	56
ne	39	0

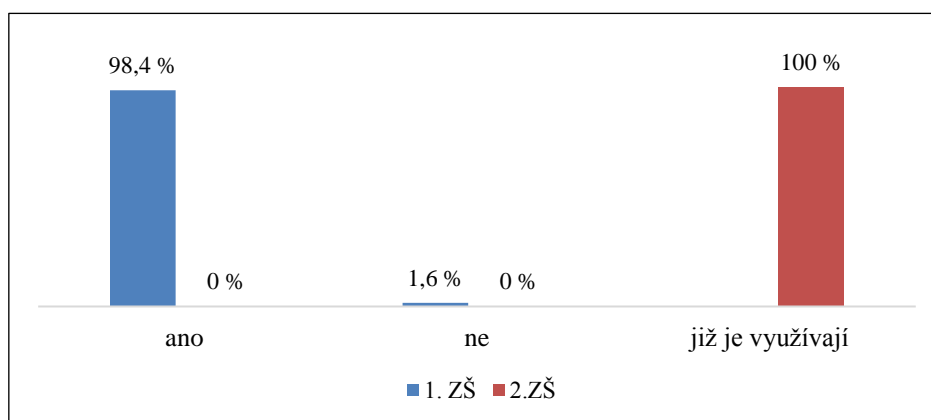
Graf č. 20: Přehled žáků o fungování takových sociálních sítí

Vzhledem k odpovědím v položce č. 19, je jasné, že všichni žáci 2. ZŠ měli možnost vidět, jak taková sociální síť funguje. Naopak jen 22 žáků z 1. ZŠ mělo možnost vidět, jak taková sociální síť funguje.

Vyhodnocení položky č. 20: Myslíš, že by učitelé ve vaší škole měli využívat sociální sítě pro účely vzdělávání?

Tabulka č. 21: Názor žáků na využití sociálních sítí ve vzdělávání

	1. ZŠ	2. ZŠ
ano	60	0
ne	1	0
již je využívají	0	56

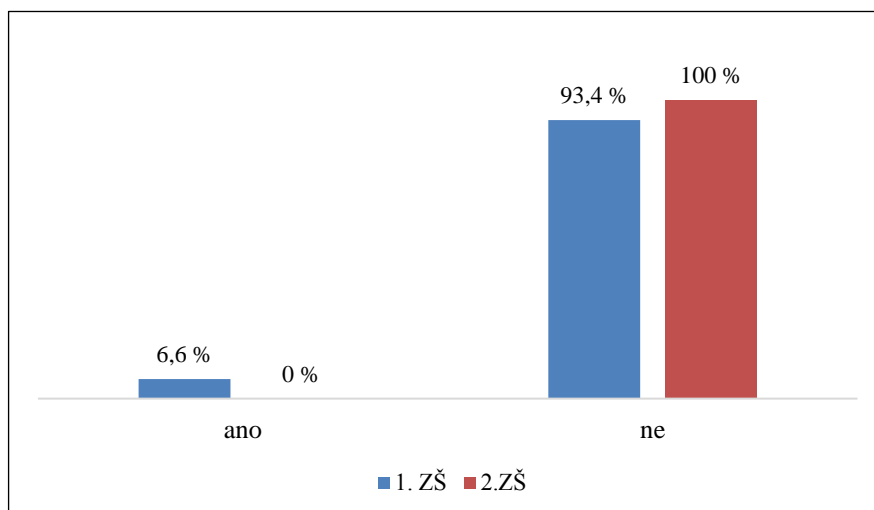
Graf č. 21: Názor žáků na využití sociálních sítí ve vzdělávání

Z grafu je jasně patrné, že učitelé na 1. ZŠ by měli využívaly sociální sítě pro účely vzdělávání.

Položka č. 21: Vadilo by ti, kdyby sociální síť určena výhradně ke vzdělávání byla v cizím jazyce?

Tabulka č. 22: Jazyk sociální sítě

	1. ZŠ	2. ZŠ
ano	4	0
ne	57	55

Graf č. 22: Jazyk sociální sítě

Vzhledem k tomu, že se dnes vyučuje hned několik cizích jazyků již od útlého věku, většině dotazovaných žáků by nevadilo, kdyby sociální síť určena výhradně ke vzdělávání byla v cizím jazyce.

7 DISKUZE A ZHODNOCENÍ VYBRANÝCH VÝSLEDKŮ

Poslední kapitola je věnována diskuzi a zhodnocení vybraných výsledků výzkumného šetření z předcházející kapitoly. Nejprve si uvedeme deskriptivní problémy a popíšeme výsledky výzkumného šetření, které následně porovnáme s výsledky výzkumných šetření, které jsou představeny v kapitole 4. Zhodnocení aktuálního stavu.

Prvním deskriptivním problémem se zabývá otázkou, jaké konkrétní sociální sítě vybraní žáci využívají. K tomuto deskriptivnímu problému se váže dotazníková položka č. 3. Z výsledku dotazníků vyplývá, že žáci z obou škol nejčastěji využívají sociální sítě YouTube, Facebook a Instagram, naopak nejméně využívaná je česká sociální síť Lidé.cz, viz graf č. 3. Pokud srovnáme data s výzkumem, který probíhal na univerzitách v Ománu, dojdeme k velmi podobným výsledkům. Ve výzkumu došlo k zjištění, že studenti nejvíce využívají sociální síť YouTube (45 %) a Facebook (37 %). Pokud výsledky srovnáme s dalším výzkumem, který probíhal na 3 vysokých školách v ČR, dojdeme téměř ke stejnému zjištění. Celkem 93 % respondentů využívá sociální síť Facebook. Jak již uvádím ve 2. kapitole teoretické části, Facebook je jednou z nejvyužívanějších sociálních sítí na světě, proto není překvapivé, že ve všech výzkumných šetřeních skončil mezi nejvyužívanějšími sociálními sítěmi.

Druhý deskriptivní problém má za úkol zjistit, k jakým účelům vybraní žáci využívají sociální sítě. K tomuto problému se váže dotazníková položka č. 4. Z grafu č. 4 v předcházející kapitole vyplývá, že vybraní žáci nejčastěji využívají sociální sítě ke komunikaci s přáteli a se spolužáky, k hledání nových přátel a ke hledání informací. U položky č. 4 najdeme výrazný rozdíl mezi odpověďmi žáků z 1. ZŠ a 2. ZŠ. 74,8 % žáků 2. ZŠ využívá sociální sítě ke komunikaci s učiteli oproti 0 % žáků z 1. ZŠ. V průzkumném šetření Jiřího Formana uvedlo 274 respondentů, že navštěvuje sociální sítě ze studijních důvodů. V našem výzkumném šetření uvedlo 62 žáků, že navštěvuje sociální sítě za účelem hledání informací k studijním účelům. Zjištěné výsledky lze také porovnat s výzkumem, který provedl Jan Pavlas (2015) ve své bakalářské práci. Ten zjistil, že 55 studentů (95 %) využívá některou ze sociálních sítí jako pomoc při přípravě do školy. Naše výsledky jsou v porovnání s jeho šetřením téměř shodné. Z tohoto zjištění lze usoudit, že využití sociálních sítí v rámci vzdělávání má velký potenciál.

Třetí deskriptivní problém se zabývá otázkou, jaké výhody vybraní žáci spatřují ve využívání sociálních sítí ve vzdělávání. K tomuto problému se váže dotazníková položka č. 16. Žáci mohli zvolit až 3 odpovědi. Podle tabulky č. 18 v předcházející kapitole zvolilo 72 žáků jako největší výhodu spolupráci se spolužáky, připomínání školních povinností 68 žáků a 52 žáků zvolilo možnost studijní materiály na jednom místě. Pokud naše zjištěná data

srovnáme s výzkumem, který probíhal v Ománu zjistíme, že studenti odpovídali podobně. Za velkou výhodu považují větší interakci mezi studenty, povzbuzování při skupinové práci či sdílení stejných myšlenek. Po porovnání ještě přidáme jeden český výzkum, a to výzkum Jana Pavlase. Zde byly odpovědi také velmi podobné. Mezi ty nejčastější patřily snadnější získávání materiálů, osobnější spojení s vyučujícím, efektivnější domácí příprava či větší chuť k učení.

Čtvrtý deskriptivní problém se zabývá otázkou, jaké nevýhody vybraní žáci spatřují ve využívání sociálních sítí ve vzdělávání. K tomuto problému se váže dotazníková položka č. 17. U této položky mohli žáci zvolit opět 3 odpovědi. Podle tabulky č. 19 v předcházející kapitole zvolilo 82 žáků jako největší nevýhodu rozptylování pozornosti. 62 žáků zvolilo možnost internetové šikany a 61 žáků možnost ztráty soukromí. Z těchto výsledků lze říci, že většina žáků si uvědomuje obecná rizika sociálních sítí. Pokud zjištěna data porovnáme s výzkumem z Ománu, dojdeme k podobným výsledkům. Zde mnoho studentů uvedlo, že mají obavy o svoji bezpečnost a ztrátu soukromí.

Šestý deskriptivní problém se zabývá otázkou, kolik času tráví žáci na sociálních sítích za účelem přípravy na výuku. K tomuto problému se váže dotazníková položka č. 5. Podle tabulky č. 6 v předcházející kapitole jsme zjistili, že 63 žáků (53,85 %) se na sociálních sítích připravuje na výuku méně než 1 hodinu, 44 žáků (37,61 %) 1 až 2 hodiny a 10 žáků (8,54 %) 3 až 4 hodiny. Jen pro představu, kolik hodin asi žáci tráví denně na sociálních sítích uvedu výzkum Jana Pavlase. Zde respondenti odpovídali na otázku, kolik času přibližně tráví na sociálních sítích. Z odpovědí vyplývá, že 11 studentů tráví na sociálních sítích méně než půl hodiny, 44 studentů půl hodiny až 2 hodiny, 22 studentů 2 až 3 hodiny a 20 studentů více než 3 hodiny.

Poslední deskriptivní problém se zabývá otázkou, zda některý z učitelů využívá sociální síť k posílání studijních materiálů. K tomuto problému se váže dotazníková položka č. 13. Jak si můžeme všimnout v grafu č.14 a v tabulce č. 15 odpovědi žáků z jednotlivých škol jsou naprosto odlišné. Zatímco na 1. ZŠ učitelé materiály prostřednictvím sociálních sítí neposílají, na 2. ZŠ ano. Ve výzkumném šetření Lucie Ptáčkové odpovídali respondenti na otázku, zda se setkali na sociální síti s vyučujícím, který jim prostřednictvím nich poskytoval informace či studijní materiály. Více než polovina studentů (54,34 %) odpovědělo ano, 45,65 % ne.

ZÁVĚR

Bakalářská práce se zabývala tématem sociálních sítí ve vzdělávání, konkrétně u žáků 8. a 9. tříd základních škol v Šumperku. Hlavním cílem práce bylo popsat a vymezit sociální sítě a následně zjistit, zda vybraní žáci využívají sociální sítě ve vzdělávání. Kromě hlavního cíle byly vytyčeny také cíle dílčí. Ty měly za úkol zjistit, zda některý z učitelů využívá sociální sítě ve svých hodinách, zda žáci znají či využívají sociální sítě určené výhradně ke vzdělávání a jaké výhody a nevýhody spatřují v jejich využívání. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část.

Teoretická část bakalářské práce byla rozdělena do tří kapitol, ve kterých byly zpracovány údaje týkající se sociálních sítí. V první kapitole byly vymezeny sociální sítě. Zaměřila jsem se na jejich definici, historii, klasifikaci a základní znaky. Dále byly popsány konkrétní sociální sítě a také na jejich možnosti využití ve vzdělávání. Poslední kapitola teoretické části se zaměřila na sociální sítě, které jsou určeny výhradně ke vzdělávání a na systémy pro řízení výuky. Na závěr byly pomocí tabulky porovnány jednotlivé sociální sítě určené výhradně ke vzdělávání.

Praktická část bakalářské práce se nejprve zabývala zhodnocením aktuálního stavu zkoumané problematiky a poté byly definovány cíle výzkumného šetření a deskriptivní výzkumné problémy. Dále byl specifikován výběrový soubor a popsána použitá metoda výzkumného šetření. Poté byly zhodnoceny a popsány výsledky z výzkumného šetření. Na popsané výsledky navazuje kapitola s diskuzí a zhodnocením, ve které jsou získaná data srovnána s podobnými výzkumy. Výzkumné šetření bylo provedeno formou dotazníku, na který odpovídali žáci 8. a 9. tříd dvou základních škol v Šumperku. Poté byly zjištěné výsledky srovnány v příslušných grafech a tabulkách. Výzkum byl realizován na dvou vybraných základních školách, přičemž na 1. ZŠ se výzkumu zúčastnilo 61 žáků a na 2. ZŠ 56 žáků.

Z výsledků výzkumného šetření vyplývá, že jen necelá polovina žáků využívá sociální sítě ke studijním účelům. Jednotlivé třídy však mají zřízen na některé ze sociálních sítí profil či skupinu, ve které nejčastěji sdílí zápisy z hodin, vypracované úkoly či seminární práce, taháky, materiály od učitelů a také informace o školních či mimoškolních akcích.

Při zjišťování, kolik z celkového času stráveného na sociálních sítí věnují přípravě do školy, byly odpovědi žáků z obou škol velmi podobné. Lze tedy říci, že žáci stále využívají sociální sítě spíše pro zábavu a přípravě do školy na nich věnují jen zlomek času.

Při zkoumání, zda učitelé ve svých hodinách využívají sociální sítě, například pro doplnění probírané látky, se odpovědi žáků z obou škol shodovaly. Již se však neshodoval počet učitelů,

které je využívají. Přes polovinu dotazovaných žáků uvedlo, že sociální sítě v hodinách využívají jen 3-4 učitelé a 48 % dotazovaných žáků uvedlo, že je využívá 5 a více učitelů.

Při zjišťování dalšího cíle, tedy zda žáci znají či využívají sociální sítě určené výhradně ke vzdělávání, bylo zjištěno, že skoro polovina žáků nezná žádnou ze sociálních sítí určenou výhradně ke vzdělávání. Příjemným zjištěním však je, že velká část žáků zná sociální síť Edmodo a systém Moodle. Jako největší nevýhody s využitím sociálních sítí ve vzdělávání žáci spatřují v rozptylování pozornosti, ztrátě soukromí a kyberšikaně. Naopak největší výhody jsou pro ně spolupráce se spolužáky, vytvoření soukromé skupiny a materiály na jednom místě.

Ze zjištěných výsledků vyplývá, že sociální sítě, které jsou určené výhradně ke vzdělávání nebo které jsou vytvořeny primárně pro zábavu, nejsou ze strany škol ve větší míře využívány. Dá se říci, že potenciál sociálních sítí je vysoký a lze předpokládat, že internetové sociální sítě budou v budoucnosti ve vzdělávání běžným nástrojem a využívat je bude většina vzdělávacích institucí. Otázkou však je, zda je české školství připraveno na to, aby se sociální sítě využívaly ve výuce. Už jen z toho důvodu, že ne všichni pedagogové umí sociální sítě ovládat a využívat tak všechny jejich možnosti. Vzdělávání prostřednictvím sociálních sítí určitě nemůže nahradit tradiční způsob vzdělávání, ale může sloužit jako doplňkový prostředek, který bude jak studentům, tak pedagogům usnadňovat práci. Pokud budou dodržována určitá pravidla, může být i např. sociální síť Facebook efektivně využívána ve vzdělávání. Přece jenom jak z výsledků výzkumného šetření vyplývá žáci zde mají založenou skupinu, ve které si navzájem pomáhají a sdílí materiály.

Tato bakalářská práce může dále sloužit jako podklad pro vypracování diplomové práce, kdy by se výzkumné šetření zaměřilo na učitele jednotlivých základních škol v Šumperku či v jiném městě. Dále by tato práce mohla být inspirací pro všechny pedagogické pracovníky jak základních, tak středních škol a také pro pedagogy základních škol, kde bylo výzkumné šetření provedeno.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ

ANDRLE, David a Jana MARKOVÁ. *LMS Moodle: příručka pro učitele: do verze 2.2*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2012. 111 s. ISBN 978-80-7290-542-3.

BAJER, Lukáš. *Edmodo* [online]. 2012 [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: http://wiki.rvp.cz/Kabinet%2FOnline_n%C3%A1stroje%2F2.ZV%2FU%2FD%2FEdmo

BEDNÁŘ, Vojtěch. *Internetová publicistika*. 1. vyd. Praha: Grada, 2011. 210 s. ISBN 978-80-247-3452-1.

BEDNÁŘOVÁ, Hanka. *Závislost na sociálních sítích* [online]. 2017 [cit. 2018-03-07]. Dostupné z: <https://dusevni-zdravi-a-psychologie.zdrave.cz/zavislost-na-socialnich-siti/>

BOČEK, Jan. *Twitter od nuly: proč jej vlastně používat a jak začít: zive.cz* [online]. 2011 [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: <https://www.zive.cz/clanky/twitter-od-nuly-proc-jej-vlastne-pouzivat-a-jak-zacit/sc-3-a-156710/default.aspx>

BOUCHNER, Jan. *Virtuální učebna Google Classroom* [online]. 2014 [cit. 2018-03-15]. Dostupné z: <http://edunaut.blogspot.cz/2014/11/google-classroom-virtualni-ucebna-od.htm>

BOYD, Danah m. a Nicole B. ELLISON. *Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship*. *Journal of Computer-Mediated Communication* [online]. 2007, s. 210-230 [cit. 2018-03-07]. Dostupné z: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1083-6101.2007.00393.x/full>

BREJLOVÁ, Iva. *Vzestup a pád Libimseti.cz podle Oldy Neubergera* [online]. 2012 [cit. 2018-03-09]. Dostupné z: <https://tyinternety.cz/socialni-site/vzestup-a-pad-libimseti-cz-podle-oldy-neubergera>

BUREŠ, Lubomír. *Internetové sociální sítě, pohled na jejich využívání především žáky ZŠ a s tím spojená případná rizika*. [online]. Brno. 2010. [cit. 2018-03-07]. Diplomová práce. Masarykova univerzita. Pedagogická fakulta. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/173737/pedf_m/

COSENZA, Vincos. *World map of social networks: Vincos blog* [online]. 2018 [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: <http://vincos.it/world-map-of-social-networks>

CZ.NIC. Sociální síť. *Nebojte se internetu* [online]. 2018 [cit. 2018-03-07]. Dostupné z: <https://www.nebojteseinternetu.cz/page/3396/socialni-site/>

ČÍŽEK, Jakub. *Konečně: Seznam spustil kompletně předělaný web Lidé.cz* [online]. 2014 [cit. 2018-03-09]. Dostupné z: <https://www.zive.cz/bleskovky/konecne-seznam-spustil-kompletne-predelany-web-lidecz/sc-4-a-173073/default.aspx>

ČT 24. *My space vzdává boj s Facebookem, zaměří se na zábavu* [online]. 2011 [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/media/1275414-myspace-vzdava-boj-s-facebookem-zameri-se-na-zabavu>

ČTK. *Ze 140 na 280 znaků. Twitter prodloužil délku zprávy po 11 letech* [online]. 2017 [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: https://technet.idnes.cz/twitter-prodlouzeni-zpravy-dg2-/sw_internet.aspx?c=A171108_064331_sw_internet_bur

ČTK. *Češi opouštějí domácí sociální síť. Místo Spolužáků táhne Facebook* [online]. 2015 [cit. 2018-03-09]. Dostupné z: https://technet.idnes.cz/facebook-a-linkedin-proti-spoluzakum-a-xchat-fmy-/sw_internet.aspx?c=A150618_165830_sw_internet_vse

ČTK. *Produktový list: O službě* [online]. 2010 [cit. 2018-03-09]. Dostupné z: http://1.im.cz/r2/onas/prod/prod_spoluzaci.pdf?2011-01-05

DOBOSIOVÁ, Martina. *Kategorie současných sociálních sítí a aktuální sociální síť* [online]. 2015 [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/20145/kategorie-soucasnych-socialnich-siti-a-aktualni-socialni-site.html/>

DRLÍK, Martin. *Moodle: kompletní průvodce tvorbou a správou elektronických kurzů*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2013. 344 s. ISBN 978-80-251-3759-8.

FACEBOOK © 2018. *Prohlášení o právech a povinnostech: Bezpečnost registrace a účtu* [online]. 2018 [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/legal/terms/update>

FACEBOOK © 2018. *Statistics: company info* [online]. 2017 [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: <https://newsroom.fb.com/company-info/>

- FORMAN, Jiří. *Sociální sítě a jejich využití ve vzdělávání*. [online]. Hradec Králové, 2015. [cit. 2018-03-25]. Bakalářská práce. Univerzita Hradec Králové. Fakulta informatiky a managementu. Dostupné z: <https://theses.cz/id/c1otp7/STAG64662.pdf>
- HALÍKOVÁ, Petra. *Typy a druhy sociálních sítí* [online]. 2016 [cit. 2018-03-07]. Dostupné z: <http://www.petrahalikova.com/2016/08/06/typy-druhy-socialnich-siti/>
- HANDL, Jan. *Sociální sítě, to není jen Facebook* [online]. 2009 [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/clanky/socialni-site-to-neni-jenom-facebook/>
- HEROUT, Lukáš. *Využití sociálních sítí ve vzdělávání* [online]. 2014 [cit. 2018-03-27]. DOI: 10.13140/2.1.2214.6246. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/267925511_VYUZITI_SOCIALNICH_SITI_VE_VZDELAVANI
- HÝBNEROVÁ, Jana. *Děti a online rizika: Závislost na online prostředí* [online]. Praha, 2012 [cit. 2018-03-07]. ISBN 978-80-904920-3-5. Dostupné z: <http://www.vyzkum-mladez.cz/zprava/1378730032.pdf>
- CHILDNET INTERNATIONAL. *What are social networking services?*. In: Digizen.org [online]. 2015 [cit. 2018-03-07]. Dostupné z: <http://www.digizen.org/socialnetworking/sn.aspx>
- CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: Metody sběru dat v pedagogických výzkumech*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007. 265 s. ISBN 978-80-247-1369-4.
- ITŘÍDA. *ITřída* [online]. 2013 [cit. 2018-03-09]. Dostupné z: <https://slideslive.com/38890126/itrida>
- ITveSkole. *ITveSkole.cz: Novinky a dění ve světě školních ICT: iTřída* [online]. [cit. 2018-03-09]. Dostupné z: <http://www.itveskole.cz/itrida-2/>
- LOSEKOOT MAZANCOVÁ, Michaela. *Sociální média pro začátečníky: Jak začít s Twittem* [online]. 2011 [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: <http://www.internetprovsechny.cz/socialni-media-pro-zacatecniky-jak-zacit-s%20twitterem/>

LYKO, Jan. *Víte, co je kybersikana, kybergrooming, sexting, kyberstalking, happy slapping, phishing, pharming?* [online]. 2011 [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: <http://remix.nicm.cz/vite-co-je-kybersikana-kybergrooming-sexting-kyberstalking-happy-slapping-phishing-pharming/>

M. AL-MUKHAINI, Elham, Wafa S. AL-QAYOUDHI a Ali AL-BADI. *Adoption Of Social Networking In Education: A Study Of The Use Of Social Networks By Higher Education Students In Oman* [online]. 2014 [cit. 2018-03-26]. DOI: <https://doi.org/10.19030/jier.v10i2.8516>. Dostupné z: <https://www.cluteinstitute.com/ojs/index.php/JIER/article/view/8516>

MANĚNA, Václav a kol. *Moderně s Moodle: Co je e-learning a jak mi může pomoci*. 1. vyd. Praha: cz.nic, 2015. 294 s. ISBN 978-80-905802-7-5.

MOLDŘÍK, Karel. *Sociální sítě určené pro výuku* [online]. 2013 [cit. 2018-03-09]. Dostupné z: <https://spomocnik.rvp.cz/clanek/17603/SOCIALNI-SITE-URCENE-PRO-VYUKU.html>

NETMONITOR. *Srovnání návštěvnosti lide.cz, spoluzaci.cz, aukro.cz, Měsíc-Návštěvnost Netmonitor* [online]. 2017 [cit. 2018-03-09]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/netmonitor/lide-cz;spoluzaci-cz;aukro-cz/home-total/>

PAVLAS, Jan. *Sociální sítě a jejich využití ve vzdělávání*. [online]. Hradec Králové. 2015. [cit. 2018-03-25]. Bakalářská práce. Univerzita Hradec Králové. Fakulta informatiky a managementu. Dostupné z: <https://theses.cz/id/3q3vbp/STAG64552.pdf>

PAVLÍČEK, Antonín. *Nová média a sociální sítě*. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2010. 181 s. ISBN 978-80-245-1742-1

PAVLÍČEK, Antonín. *Nová média a web 2.0*. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2007. 118 s. ISBN 978-80-245-1272-3.

PLATKO, Ondřej. *O webu.cz: o internetu, počítačích a webhostingu* [online]. 2009 [cit. 2018-03-07]. Sociální sítě 2. díl, společné prvky. Dostupné z: <http://owebu.blogger.cz/Internet/Socialni-site-2-dil-spolecne-prvky>

POSPÍŠILOVÁ, Marie. *Facebooková (ne)závislost: identita, interakce a uživatelská kariéra na Facebooku.: Facebook jako současný sociální fenomén*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova: Karolinum, 2016. 136 s. ISBN 978-80-246-3306-0.

- PRINCLÍK, Jan. *Stručná historie e-learningu: Pro experty* [online]. 2013 [cit. 2018-03-15]. Dostupné z: <http://www.proexperty.cz/40-web-2-0/81-1-5-strucna-historie-e-learningu>
- PRINCLÍK, Jan. *Web 2.0 ve vzdělávání* [online]. [cit. 2018-03-15]. Dostupné z: <http://www.proexperty.cz/40-web-2-0/95-2-7-web-2-0-a-vzdelavani>
- PTÁČKOVÁ, Lucie. *Sociální sítě a jejich využití ve vzdělávání*. [online]. Hradec Králové, 2015. [cit. 2018-03-25]. Diplomová práce. Univerzita Hradec Králové. Fakulta informatiky a managementu. Dostupné z: <https://theses.cz/id/dsmrny/STAG62823.pdf>
- RULF, Ondřej. *Sociální sítě a jejich vývoj-pohled do historie* [online]. 2013 [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: <http://objevit.cz/socialni-site-vyvoj-pohled-do-historie-t22280>
- RYLICH, Jan. *YouTube aneb video pro každého* [online]. 2007 [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/clanky/youtube-aneb-video-pro-kazdeho/>
- SIEMENS, George. *Connectivism: A Learning Theory for the Digital Age*. Ingedewaard [online]. 2004. [cit.2018-03-09]. Dostupné z: http://www.ingedewaard.net/papers/connectivism/2005_siemens_ALearningTheoryForTheDigitalAge.pdf
- SLÍŽEK, David. *Lidé.cz se mění na seznamku* [online]. 2014 [cit. 2018-03-09]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/clanky/lide-cz-se-meni-na-seznamku-komunitni-weby-prohraly-boj-s-facebookem/>
- SLÍŽEK, David. *Seznam.cz zavírá komunitní službu Spolužáci.cz, fungovala celkem 19 let* [online]. 2018 [cit. 2018-04-05]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/aktuality/seznam-cz-zavira-komunitni-sluzbu-spoluzaci-cz-fungovala-14-let/#opl>
- SLÍŽEK, David. *Twitter mění citování tweetů, nově je umí „retweetnout s komentářem“* [online]. 2018 [cit. 2018-04-05]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/clanky/twitter-meni-citovani-tweetu-nove-je-umi-retweetnout-s-komentarem/>
- SORAV, Jain. *40 most popular social networking sites of the world* [online]. 2012 [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: <https://www.socialmediatoday.com/content/40-most-popular-social-networking-sites-world?page=1>

STATISTA © 2018. *Jak zbohatnout na youtube* [online]. 2014 [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: <http://www.forbes.cz/tito-tri-lide-zmenili-svuj-zivot-diky-youtube-2/>

STATISTA © 2018. *Number of monthly active Twitter users worldwide from 1st quarter 2010 to 4th quarter 2017 (in millions)* [online]. 2017 [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/282087/number-of-monthly-active-twitter-users/>

Školení BOZP.cz. *Historie LMS. Jak vznikl systém pro řízení výuky?* [online]. 2013 [cit. 2018-03-15]. Dostupné z: <https://www.skolenibozp.cz/aktuality/historie-lms/>

ŠVARCOVÁ, Alžběta. *Než přišel Facebook. Stručný průvodce historií sociálních sítí.* [online]. 2017 [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: <http://www.internetprovsechny.cz/nez-prisel-facebook-strucny-pruvodce-historii-socialnich-siti/>

UČITELSKÉ NOVINY. *Sociální sítě: PROSTOR ZASLÍBENÝ, NEBO ZAKÁZANÝ? Učitelské noviny* [online]. 2010 [cit. 2018-03-09]. Dostupné z: <http://www.ucitelskenoviny.cz/?archiv&clanek=5539>

VOCŮ, Ondřej. *Když se řekne YouTube...: Uživatelské účty* [online]. 2011 [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: <https://ikaros.cz/kdyz-se-rekne-youtube>

WAGNER, Jan. *Nebojme se e-learningu* [online]. 2004 [cit. 2018-03-15]. Dostupné z: <http://www.ceskaskola.cz/2004/06/jan-wagner-nebojme-se-e-learningu.html>

ZBIEJCZUK, Adam. *Web 2.0 – charakteristika a služby* [online]. Brno, 2007 [cit. 2018-03-07]. Diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Mgr. David Kořínek

SEZNAM ZKRATEK

BBC	British Broadcasting Corporation
CNN	Cable News Network
ČR	Česká republika
ČT	Česká televize
DIY	Do It Yourself (udělej si sám)
DUMY	Digitální učební materiály
ICT	Information and Communication Technologies (Informační a komunikační technologie)
IČ	identifikační číslo
LMS	Learning Management System (Systém pro řízení výuky)
Moodle	Modular Object Oriented Dynamic Learning Environment (Modulárně orientované dynamické prostředí pro výuku)
XML	eXtensible Markup Language (univerzální rozšiřitelný jazyk)
ZŠ	základní škola

SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Seznam tabulek:

Tabulka č. 1: Porovnání sociálních sítí iTřída, Edmodo a Schoology	32
Tabulka č. 2: Pohlaví respondentů	41
Tabulka č. 3: Rozdělení žáků podle tříd	42
Tabulka č. 4: Sociální sítě, které žáci využívají	42
Tabulka č. 5: Účel využití sociálních sítí	43
Tabulka č. 6: Četnost využití sociálních sítí k přípravě do školy	45
Tabulka č. 7: Způsob elektronické komunikace při kontaktu s učitelem nebo se školou	45
Tabulka č. 8: Existence společné skupiny či profilu	46
Tabulka č. 9: Jaké informace žáci sdílí na skupině či profilu	47
Tabulka č. 10: O jakých konkrétních věcech se žáci se spolužáky na sociálních sítích baví... ..	49
Tabulka č. 11: Nejčastější komunikace mezi spolužáky	50
Tabulka č. 12: Využívání sociálních sítí v hodinách	51
Tabulka č. 13: Počet učitelů, kteří využívají sociální sítě v hodinách	51
Tabulka č. 14: Posílání studijních materiálů prostřednictvím sociálních sítí	52
Tabulka č. 15: Odevzdávání úkolů a seminárních prací prostřednictvím sociálních sítí	53
Tabulka č. 16: Komunikace s učitelem přes sociální síť	53
Tabulka č. 17: Výhody sociálních sítí ve vzdělávání	54
Tabulka č. 18: Nevýhody sociálních sítí ve vzdělávání	55
Tabulka č. 19: Znalost sociálních sítí určených výhradně ke vzdělávání	56
Tabulka č. 20: Přehled žáků o fungování takových sociálních sítí	57
Tabulka č. 21: Názor žáků na využití sociálních sítí ve vzdělávání	58
Tabulka č. 22: Jazyk sociální sítě	58

Seznam grafů:

Graf č. 1: Pohlaví respondentů	41
Graf č. 2: Rozdělení žáků podle tříd.....	42
Graf č. 3: Jaké sociální sítě žáci využívají.....	43
Graf č. 4: K jakým účelům žáci využívají sociální sítě	44
Graf č. 5: Četnost využití sociálních sítí k přípravě do školy	45
Graf č. 6: Způsob elektronické komunikace při kontaktu s učiteli nebo se školou	46
Graf č. 7: Existence společné třídní skupiny či profilu	46
Graf č. 8: Jaké informace žáci 1. ZŠ sdílí na skupině či profilu.....	48
Graf č. 9: Jaké informace sdílí žáci 2. ZŠ na skupině či profilu.....	48
Graf č. 10: Konkrétní věci probírané na sociálních sítích	49
Graf č. 11: Nejčastější způsob komunikace mezi spolužáky	50
Graf č. 12: Využití sociálních sítí v hodinách	51
Graf č. 13: Počet uživatelů, kteří využívají sociální sítě ve svých hodinách	52
Graf č. 14: Posílání materiálů prostřednictvím sociálních sítí.....	52
Graf č. 15: Odevzdávání úkolů a seminárních prací prostřednictvím sociálních sítí	53
Graf č. 16: Komunikace s učiteli přes sociální síť	54
Graf č. 17: Výhody sociálních sítí	55
Graf č. 18: Nevýhody sociálních sítí	56
Graf č. 19: Znalost sociálních sítí určených výhradně ke vzdělávání	57
Graf č. 20: Přehled žáků o fungování takových sociálních sítí	57
Graf č. 21: Názor žáků na využití sociálních sítí ve vzdělávání	58
Graf č. 22: Jazyk sociální sítě.....	59

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek č. 1: Sociální sítě ve světě (Vincos.it, 2018).....	16
Obrázek č. 2: Návštěvnost sociálních sítí (NetMonitor)	23

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Dotazník

Příloha č. 2: Hlavní stránka iTřídý z pohledu učitele a žáka

Příloha č. 1: Dotazník

Vážení žáci,

jsem studentkou Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci a chtěla bych Vás požádat o vyplnění dotazníku k našemu výzkumného šetření s názvem Sociální sítě ve vzdělávání. Výsledky dotazníku poslouží ke zjištění, zda žáci základních škol využívají sociální sítě ve vzdělávání. Následující dotazník je anonymní a poskytnuté informace budou použity jen pro výzkumné šetření. Jeho vyplnění Vám zabere jen několik minut.

Předem Vám děkuji za Vaši ochotu a čas při vyplňování dotazníku

Lucie Neumannová

1. Jsi?
 - a) chlapec
 - b) dívka

2. Do které třídy chodíš?
 - a) 8.
 - b) 9.

3. Jaké sociální sítě využíváš?
 - a) Facebook
 - b) Twitter
 - c) YouTube
 - d) Spolužáci.cz
 - e) Lidé.cz
 - f) Instagram
 - g) Musical.ly
 - h) jiné:

4. K jakým účelům využíváš sociální sítě?
 - a) komunikuji s přáteli
 - b) komunikuji se spolužáky
 - c) komunikuji s učiteli
 - d) hledám nové přátele
 - e) sdílím informace o vlastní osobě (statusy, fotografie, události)
 - f) hledávám informace o tom, co mě zajímá (sport, hudba)
 - g) hledávám informace ke studijním účelům (pro domácí úkoly, pro projekty, pro prezentace)

- h) hraju hry
 - i) jiné:
5. Kolik hodin z celkového počtu strávených na sociálních sítích věnuješ přípravě do školy?
- a) méně než hodinu
 - b) 1-2 hodiny
 - c) 3-4 hodiny
 - d) více než 5 hodin
6. Jaký způsob elektronické komunikace využíváš při kontaktu s učiteli nebo se školou?
- a) sociální síť
 - b) e-mail
 - c) školní informační systém
 - d) LMS
 - e) nevyžívám elektronickou komunikaci
 - f) jiný způsob:
7. Máte jako třída na některé ze sociálních sítí vytvořenou skupinu či profil, kde sdílíte materiály a pomáháte si se spolužáky při plnění úkolů a prací?
- a) ano
 - b) ne
8. Jaké informace na skupině či profilu sdílíte?
- a) vypracované úkoly či seminární práce
 - b) zápisy z hodin
 - c) kopie knih
 - d) taháky
 - e) fotografie žáků
 - f) fotografie učitelů
 - g) zadání testů
 - h) materiály od učitelů
 - i) videa
 - j) obrázky
 - k) vtipy
 - l) informace o školních akcích
 - m) informace o mimoškolních akcích
 - n) připomínání školních povinností

o) jiné:

9. O jakých konkrétních věcech se se spolužáky na sociálních sítích bavíte?
- a) o učitelích
 - b) o spolužácích
 - c) o testech
 - d) o úkolech, seminárních pracích
 - e) o probírané látce
10. Jakým způsobem na sociálních sítích nejčastěji se spolužáky komunikujete?
- a) soukromé zprávy
 - b) hromadné zprávy
 - c) diskuze
11. Využívá některý z učitelů sociální sítě ve svých hodinách? Např. YouTube pro doplnění probíraného učiva
- a) ano
 - b) ne
12. Kolik učitelů v aktuálním školním roce, kteří tě učí, využívá sociální sítě ve svých hodinách?
- a) 1-2
 - b) 3-4
 - c) 5 a více
 - d) žádný
13. Posílá některý z učitelů studijní materiály prostřednictvím sociálních sítí?
- a) ano
 - b) ne
14. Můžeš prostřednictvím některé sociální sítě odevzdávat úkoly, seminární práce?
- a) ano
 - b) ne
15. Komunikuješ přes některou sociální síť s učiteli?
- a) ano
 - b) ne

16. Které z nabízených možností spatřuješ jako největší výhody při využívání sociálních sítí ve vzdělávání? Zvol 3 odpovědi
- a) rychlá komunikace se spolužáky
 - b) studijní materiály na jednom místě
 - c) vytvoření soukromé skupiny
 - d) spolupráce se spolužáky
 - e) jednoduché získávání informací
 - f) větší motivace k učení
 - g) snadnější přístup k materiálům při dlouhodobé absenci
 - h) připomínání školních povinností
17. Které z nabízených možností spatřuješ jako největší nevýhody při využívání sociálních sítí ve vzdělávání? Zvol 3 možnosti
- a) rozptylování pozornosti
 - b) ztráta soukromí
 - c) vznik závislosti
 - d) internetová šikana (kyberšikana)
 - e) zneužití osobních údajů
 - f) narušování výuky
 - g) nekvalitně vypracované sdílené materiály
18. Kterou z těchto sociálních sítí určenou výhradně ke vzdělávání znáš?
- a) Edmodo
 - b) iTřída
 - c) Schoology
 - d) Moodle
 - e) neznám žádnou z nich
 - f) jiná odpověď:
19. Měl/a jsi někdy možnost vidět, jak taková sociální síť funguje?
- a) ano
 - b) ne
20. Myslíš, že by učitelé ve vaší škole měli využívat sociální sítě pro účely vzdělávání?
- a) ano
 - b) ne
 - c) nevím

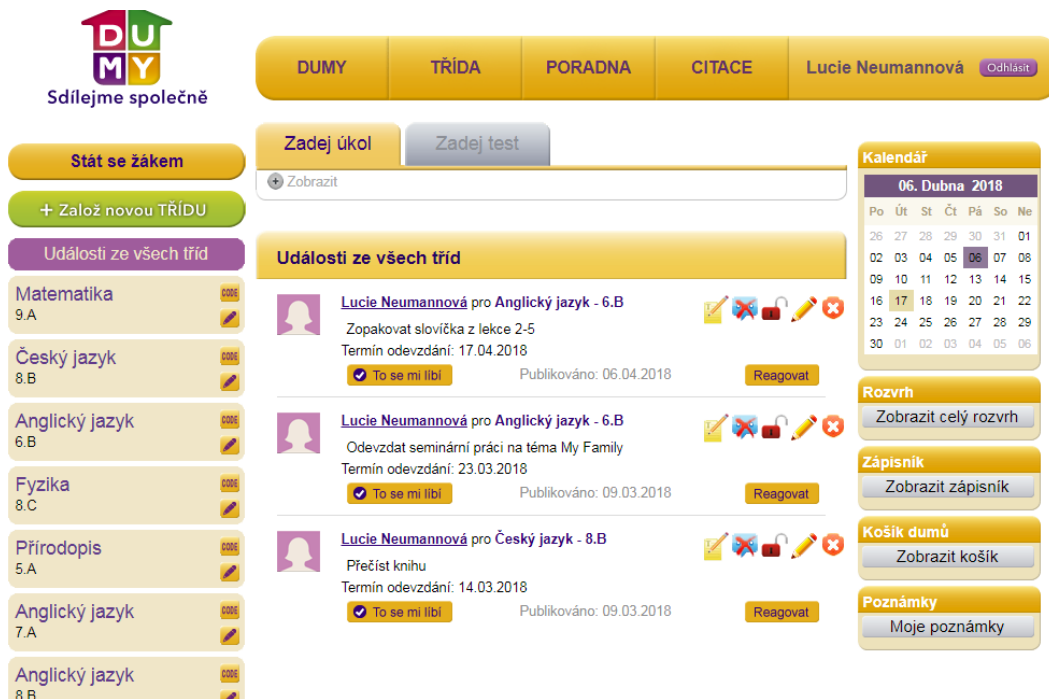
21. Vadilo by ti, kdyby sociální síť určena výhradně ke vzdělávání byla v cizím jazyce?

a) ano

b) ne

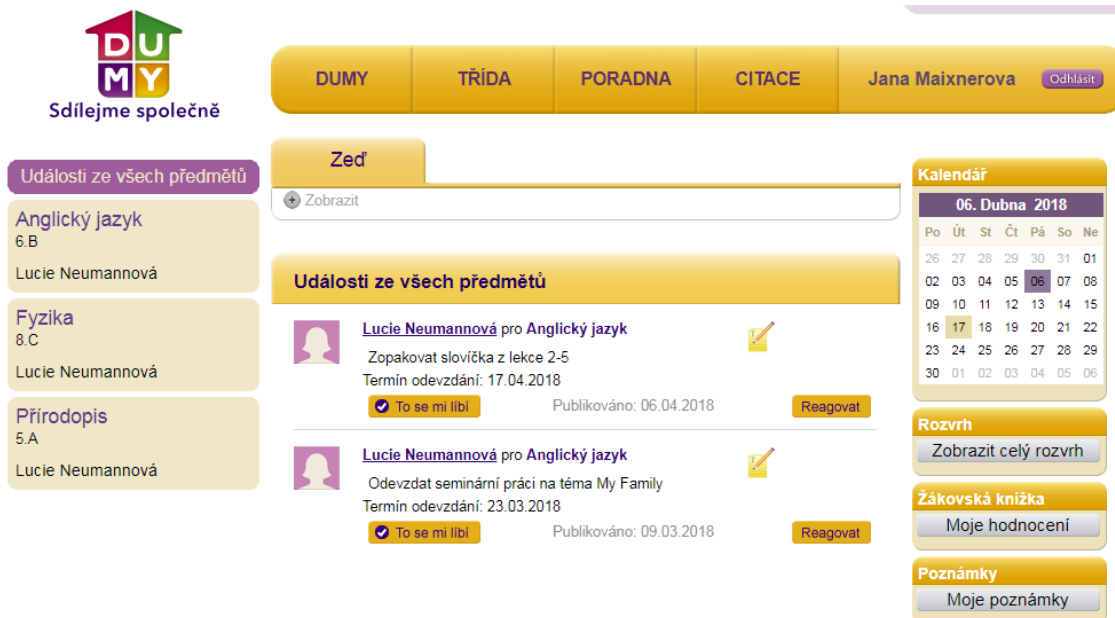
Příloha č. 2: Hlavní stránka iTřídý z pohledu učitele a žáka

Hlavní stránka z pohledu učitele

The screenshot shows the teacher's view of the iTřídý interface. At the top left is the logo 'DUMY' with the tagline 'Sdílejme společně'. A navigation bar contains 'DUMY', 'TŘÍDA', 'PORADNA', 'CITACE', and the user name 'Lucie Neumannová' with an 'Odhlásit' button. Below the navigation bar are buttons for 'Stát se žákem' and '+ Založ novou TŘÍDU'. A search bar is labeled 'Zadej úkol' and 'Zadej test'. On the left, a list of subjects is shown: Matematika 9.A, Český jazyk 8.B, Anglický jazyk 6.B, Fyzika 8.C, Přírodopis 5.A, Anglický jazyk 7.A, and Anglický jazyk 8.B. The main area is titled 'Události ze všech tříd' and lists three announcements from Lucie Neumannová for English and Czech classes, each with a 'Reagovat' button and a 'To se mi líbí' option. On the right, there is a calendar for April 6, 2018, and several utility buttons: 'Rozvrh' (Zobrazit celý rozvrh), 'Zápisník' (Zobrazit zápisník), 'Košík dumů' (Zobrazit košík), and 'Poznámky' (Moje poznámky).

Hlavní stránka z pohledu žáka

The screenshot shows the student's view of the iTřídý interface. It features the same 'DUMY' logo and navigation bar as the teacher's view, but with the user name 'Jana Maixnerova' and an 'Odhlásit' button. The search bar is labeled 'Zadej'. On the left, a list of subjects is shown: Anglický jazyk 6.B (Lucie Neumannová), Fyzika 8.C (Lucie Neumannová), and Přírodopis 5.A (Lucie Neumannová). The main area is titled 'Události ze všech předmětů' and lists two announcements from Lucie Neumannová for English classes, each with a 'Reagovat' button and a 'To se mi líbí' option. On the right, there is a calendar for April 6, 2018, and utility buttons: 'Rozvrh' (Zobrazit celý rozvrh), 'Žákovská knížka' (Moje hodnocení), and 'Poznámky' (Moje poznámky).

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Lucie Neumannová
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	PhDr. René Szotkowski, Ph.D.
Rok obhajoby:	2018

Název práce:	Sociální sítě ve vzdělávání
Název v angličtině:	Social networks in education
Anotace práce:	Bakalářská práce je zaměřena na využití sociálních sítí ve vzdělávání. V teoretické části jsou obecně charakterizovány sociální sítě, jejich historie, klasifikace a základní znaky. Dále jsou popsány jednotlivé sociální sítě a možnosti jejich využití ve vzdělávání. Jedna z teoretických kapitol se věnuje sociálním sítím určeným výhradně ke vzdělávání a systémům pro řízení výuky. Praktická část se věnuje přípravě, realizaci a výsledkům výzkumného šetření, kterého se zúčastnili žáci dvou základních škol v Šumperku. Cílem výzkumného šetření je zjistit, zda vybraní žáci 8. a 9. tříd základních škol v Šumperku využívají sociální sítě ve vzdělávání.
Klíčová slova:	Sociální sítě, vzdělávání, základní škola, Facebook, Twitter, YouTube, Edmodo
Anotace v angličtině:	This bachelor's thesis aims at the use of social networks in education. At the theoretical part are characterized social networks in general, their history, classification and basic marks. In addition are described individual parts of social networks and possibilities of their use in education. One of the theoretical parts was devoted to preparation, realization and results research investigation into which pupils from two elementary schools in Šumperk were involved. Objective of research was to find out if selected pupils from 8th and 9th grades use social networks in education.
Klíčová slova v angličtině:	Social networks, education, primary school, Facebook, Twitter, YouTube, Edmodo

Přílohy vázané v práci:	Příloha č. 1: Dotazník Příloha č. 2: Hlavní stránka iTříd z pohledu učitele a žáka
Rozsah práce:	74
Jazyk práce:	čeština